

ΕΡΜΗΣ ὁ ΛΟΓΙΟΣ.

Ἰουνίου α΄.

II

1817.

Ἀκολουθία τῆς περὶ τῶν παλιμψήσεων χειρογράφων κ. τ. λ. διατριβῆς.

Ἄλλα λείψανα τοῦ Κικέρωνος (*).

Παραθαβρυνόμενος ὁ κύριος Μαῖος ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀνακαλύψεως, ἐξηκολούθησε τὰς ἐρεῦνας του, αἱ ὁποῖαι ἔλαβαν ἐντὸς ὀλίγου εὐτυχῇ ἀποτελέσματα. Ἐν λαμπρὸν χειρόγραφον ἐπὶ περγαμνῆς (Velin), καταγόμενον ἀκόμη ἀπὸ τὸ Μοναζήριον τοῦ Βοδίου, περιεῖχε μίαν μετάφρασιν Λατινικὴν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου· τοῦτο ἐνομιζέτο, ὅτι ἐγράφη ὄχι πολὺ ὑστερώτερα μετὰ τὴν ρηθεῖσαν Σύνοδον· ὁ κύριος Μαῖος ὅμως τὸ ἔταξεν ὀρθότερον εἰς τὸν 8ον. αἰῶνα. Ὁ σοφὸς οὗτος ἀνεκάλυψε διὰ τῆς ἐπιμελείας του, ὅτι ὑπὸ τοὺς κατὰ πρῶτον φανέντας χαρακτῆρας ἐκρύπτοντο τὰ λείψανα τινὸς ἀρχαιοτέρας γραφῆς, ἣ τις ἔγινε κατὰ τὸν 4ον. ἢ κατὰ τὸν 5ον. αἰῶνα, καὶ ἣτις δείχνει ἀποσπάσματα λόγων τοῦ Κικέρωνος καὶ ὑπόμνημα εἰς αὐτούς. Ἡ χαρὰ τοῦ κυρίου Μαῖου ἦτο μεγάλη, ὅταν εὗρηκε τὸ θανμαστὸν τοῦτο παραπλήρωμα τοῦ προεκδοθέντος βιβλίου του· καὶ μὲ ὅλον ὅτι ἠῦρεν ἀταξίαν εἰς τὸ παλαιὸν χειρόγραφον, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς αὐτὸ ὁ Μοναχὸς, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἀφανίσῃ τὸν Κικέρωνα πρὸς χάριν τῶν ἐν Χαλκηδόνι Πατέρων, ἔσπευσεν ὅμως νὰ ἐκδώσῃ εἰς τὸ Κοινὸν τοῦτο τὸ εὐρημάτου. Εἰς ἓνα προεισοδιώδητου λόγον ἀπο-

(*) M. Tullii Ciceronis trium orationum fragmenta inedita, item ad tres praedictas orationes et ad alias Tullianas quatuor editas commentarius antiquus ineditus qui videtur Asconii Padiani, scholia insuper antiqua et inedita quae videntur excerpta a commentario deperdito ejusdem Asconii ad alias quatuor Ciceronis editas orationes, omnia ex aut. ms. addebat Ang. Maius. — Mediolani .814. 8. pag. XXXV. et 144.

Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ὁμολογοῦσιν, ὅτι ὁ Φρόντων εἶ-
 χεν εὐγλωττίαν σεμνὴν (grave). Οἱ Μακρόβιος, ὅταν κά-
 μνη διάκρισιν τῶν διαφόρων γενῶν τῆς φράσεως (Diction),
 ἀποδίδει εἰς αὐτὸν, τὸν ξηρὸν χαρακτῆρα τοῦ λόγου (sic-
 cum). Ἡ λέξις αὕτη σημαίνει ἥθος λόγου συντετμημένον, συν-
 εσαλμένον καὶ γυμνωμένον παντὸς καλλωπισμοῦ περιττοῦ.
 Τοῦτο ἀποδείχνεται παρὰ τοῦ κυρίου Μαΐου διὰ τινων φρά-
 σεων τοῦ Κικέρωνος (α), εἰς τὰς ὁποίας ἤμπορουσε νὰ προσ-
 θέσῃ ἐν ἄλλῳ χωρίῳ δεικνύον, ὅτι τὸ genus dicendi siccum
 σημαίνει λόγου χαρακτῆρα, ὅστις δὲν εἶναι μὲν ὁ ὑψηλό-
 τατος, μετέχει ὁμως ξερρότητος· οὗτος εἶναι ὁ χαρακτήρ
 τοῦ δευτέρου βαθμοῦ (β). Οἱ κύριοι Μάιος θέλει τὸ genus
 siccum νὰ ᾖναι ὁ λεγόμενος Ἀττικὸς χαρακτήρ (style
 Attique), καὶ ἀναφέρει ἐν χωρίῳ τινὸς ἐπιστολῆς τοῦ Φρόν-
 τωνος, διὰ νὰ ἀποδείξῃ πόσον τὸ ἐκυνηγοῦσεν οὗτος ὁ ῥή-
 τωρ (γ). Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ Κικέρων (δ)
 ἔδειξε πόσον ἥτο ψευδὴς ἡ ἐξηγήσις αὕτη, καὶ ὅτι, ἐπει-
 δή τις ἐμιμήθη τινὰ καλὰ ἢ τινὰ κακὰ τῶν Ἀθηναίων ῥη-
 τῶρων, δὲν εἶχε καὶ τὸν Ἀττικὸν χαρακτῆρα. Ἡ παρὰ τοῦ
 κυρίου Μαΐου ἀναφερομένη ἐπιστολὴ δὲν ἐμπορεῖ τίποτε νὰ
 ἀποδείξῃ, διότι εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ Φρόντων ἐκφράζεται
 εἰς αὐτὴν εἰρωνικῶς (ε). Ἦτο κάποια ἔχθρα μεταξὺ αὐτοῦ
 καὶ τοῦ Πολέμωνος· τοῦ τελευταίου τούτου ὁ σφοδρὸς χα-
 ρακτήρ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν Φρόντωνα· καὶ ἂν εἰς
 τὴν βουλὴν ἔκαμε τὸν Πολέμωνα φιλόσοφον ὑπεραττι-
 κόν, τὸν ὁποῖον ὁ Μάρκος Αὐρηλῖος ἔκρινε Κικεράνιον,
 τοῦτο τὸ ἔκαμεν προσάπτων εἰς αὐτὸν μὲ πονηρίαν ὅτι ἐδιη-
 γοῦντο περὶ φιλοσόφου τινὸς Ἀθηναίου, φέροντος τοῦτο τὸ
 ὄνομα (ς). Τέλος πάντων ὁμολογῶ μετὰ τοῦ κυρίου Μαΐου

(α) Brut. seu de clar. orat Cap. 55. 84. 82.

(β) Cir. de opt. gen. orat. 3. Sed quatenus valuerunt, sani et sicci duntaxat habeantur, sed ita, ut palæstricè spatiaxi in xysto iis liceat, non ab olympiis coronam petant.

(γ) Ad Marc. lib. I. ep. I.

(δ) In Bruto.

(ε) Pro Polemone Rhetore, quem mihi tu in epistolâ tuâ proximè exhibuisti Tullianum, ego in oratione, quam in senatu recitavi, philosophum reddidi, nisi me opinio fallit, peratticum.

(ς) Ἰδα. Διογ. Λαερτ. Δ'. §. 16. καὶ menag. obs. — Horat. Satyr. lib. II. 3 et v. 254—257. — Αδουκ. δις κατηγ. 16. κ. τ. λ.

τὰς χάριτας τῆς φράσεως τοῦ Φρόντωνος· ἀποφεύγει πάντοτε τὸ πομπικόν, καὶ εἶναι χαρίεις καὶ γλυκύς.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Φρόντωνος, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν συγγραμμάτων του, τὸν συγκαταλέγουσι μεταξὺ τῶν ἐπισημοτάτων Λατίνων ἐπιστολιογράφων. Ὁ κύριος Μάιος τὸν τάττει ἀμέσως μετὰ τὸν Κικέρωνα καὶ πρὸ τοῦ Σενέκα, Πλινίου καὶ Συμμάχου. Ὁ Κ. Μάιος πραγματεύεται διαδοχικῶς περὶ ὅλων τῶν ἄλλων συγγραμμάτων του, καὶ μάλιστα περὶ τῶν, ὅσα ἕως τὰρα εἶναι χαμένα. Ἐξετάζει προσέτι εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ προεισδοιάδους λόγου του δύο πράγματα ἀναφερόμενα εἰς τοῦτον τὸν ῥήτορα, ἡμεῖς δὲ ἐκθέτομεν τὸ πόρισμα τῶν ἐξετάσεών του. Δείχνει ὅτι εἶναι πιθανόν τὸ νὰ ἀπέθανεν ὁ Φρόντων μετὰ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀρχισεν ὁ κατὰ τῶν Μαρκομάνων πόλεμος, ἔτει Ῥώμης 920, καὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σανατού τοῦ Α. Οὐύρου ἐν ἔτει 922. Ζητεῖ ἔπειτα νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ὁ Φρόντων, τοῦ ὁποίου τὴν ὑπατείαν ἔταξε προηγουμένως ἐπὶ Ἀντωνίνου Πίου, ἀπέλαυσεν ἤδη ταύτην τὴν τιμὴν ἐπὶ Ἀδριανοῦ, καὶ Σεμελιόνεται εἰς χωρίον τι τοῦ Αὐλοῦ Γελλίου (Aulus Gellius), ὅστις, διηγούμενος μίαν ἐπίσκεψιν, τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς τὸν Φρόντωνα μετὰ τὸν Φαβωρίνον, ὀνομάζει τὸν πρῶτον ὑπατικὸν (Consularem) (α). Ἀλλὰ μὲ φαίνεται ὅτι ὁ Αὐλος Γέλλιος, ἔπειθ' ἔγραψε μετὰ τὴν ὑπατείαν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀντωνίνος Πίος ἐτίμησε τὸν Φρόντωνα (β), ἠμποροῦσε νὰ τὸν ὀνομάσῃ ὑπατικὸν (consulaire), ἂν καὶ δὲν εἶχεν ὁ Φρόντων τὴν ἀξίαν ταύτην, ὅτε ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις, τὴν ὁποίαν διηγεῖται ὁ Αὐλος Γέλλιος εἰς τὰς Ἀττικὰς Νύκτας (Noctes Atticas), καὶ σοχάζομαι ὅτι, ἂν δὲν μᾶς δοθῶσιν νέαι δείξεις, πρέπει νὰ ἀποδεχθῶμεν πάλιν τὴν γνώμην τοῦ Νόριδος (Noris), ὅστις, κατὰ τι ἐπίγραμμα καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Αὔσουιου, σοχάζεται, ὅτι ὁ Φρόντων ἐχρημάτισε μίαν καὶ μόνην φορὰν Ὑπατος. Μὲ φαίνεται, ὅτι ὁ κύριος Μάιος ἐπαραινέθῃ νὰ ἀποδεχθῇ ταύτην τὴν ἄλλην ὑπατείαν τοῦ

(α) A. Gell. II. 26.

(β) Παράβ. H. Cannegieter. de orat. et styl. Aviani. cap. XII. p. 377. — Saxii. Onom. litter. T. I. p. 311.

Φρόντωνος, ἐπιθυμῶν νὰ ἀποδάσῃ εἰς αὐτὸν τὸ περὶ τῆς καθ' Ὁμήρου τακτικῆς παρὰ τοῦ Τακτικοῦ Αἰλιανοῦ σημειούμενον σύγγραμμα. Οἱ συγγραφεὺς οὗτος, ὃς τις ὀνομάζει τὸν Φρόντωνα, ὑπατικὸν ἄνδρα ζήσαντα καθ' ἡμᾶς, φαίνεται ὅτι ἀπέθανεν ἐπὶ Ἀδριανοῦ. Τίποτε ὁμως δὲν μᾶς ὑποχρεώνει νὰ πισεύσωμεν ὅτι ὁ Αἰλιανὸς ἐννοοῦσε τὸν Μ. Κερνήλιον Φρόντωνα, καὶ ὄχι ἄλλουτινὰ Φρόντωνα, περὶ τοῦ ὁποίου ὠμίλησαν ὁ Ἰουδενάλιος καὶ Μαρτιάλλος, ὡς τρεῖς ὑπατεύσαντος, καὶ τὴν τρίτην φορὰν μετὰ τοῦ Τραϊανοῦ (α).

(Ἡ' συνέχεια ἀκολουθεῖ.)

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α.

Ἡ Γενικὴ λεγομένη Βιβλιοθήκη (Eibliotheque Universelle) περιέχει ὑπὸ τὸ ἄρθρον: Ἱστορία, (Τόμ. Δ'. ἔτος Β'. (1817) σελ. 22.):

Remarques sur l'Histoire de la Charlatanerie Ancienne
κ. τ. λ. ἤτοι:

Παρατηρήσεις εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἀγυρτείας, ἐκ τῶν πρὸς τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἱατρικὴν νέους Ἑλλήνας Προλεγομένων τοῦ Ἱατροῦ Κοραΐ, προηγουμένων εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ νέαν ἐκδόσιν τοῦ „Περὶ Ἀέρων, Ὑδάτων καὶ Τόπων“ συγγράμματος τοῦ Ἱπποκράτους, ἐκδοθέντος ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1816, εἰς 8ον. φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν Χίων:

(Πολλάκις ἐκάμαμεν προσεκτικoὺς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώσας εἰς τὰ ἐπωφελεῖ πονήματα τοῦ Ἱατροῦ Κοραΐ (1), γινόμενα ὅλα σχεδὸν χάριν τῶν Γραικῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ, καὶ λαμπρῶς χαρακτηρίζοντα ἄνδρα εἰς τὴν πατρί-

(α) Ἀφ' οὗ ἔγραψα τοῦτο, παρατηρῶ ὅτι ὁ κύριος Μάϊος σελ. CVIII, ἀναφέρων τὰ χωρία τῶν ἀρχαίων περὶ Φρόντωνος, κρίνει καὶ αὐτὸς ἀμφὶ βολὰ τὰ ὅποια ἔκαμς πορίσματα ἐκ τῶν τοῦ Αἰλιανοῦ καὶ Αὐλοῦ Γελλίου.

(1) Ἰδ. Bibl. Britannique. Tom. XXXIX. page. 245. Tom. XLIX. page. 487, κ. τ. λ.

δα καὶ εἰς τὰς ἐπισήμας ὅλως ἀφιερωμένον. Οἱ σοφοὶ οὗτος ἀνὴρ ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1800 τὸ „Περὶ Ἀέρων, Ὑδάτων καὶ Τόπων“ σύγγραμμα μετὰ Γαλλικῆς μεταφράσεως. Οἱ εἰδήμονες (connoisseurs) ἐδέχθησαν τὸ πόνημα αὐτὸ μετὰ μεγάλης σπουδῆς, καὶ ὁ ἐκδότης αὐτοῦ ἔλαβε τὸ προβληθὲν (ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν Πανεπιστήμιον) δεκαετηρικὸν βραβεῖον κατὰ τὸ 1810 ἔτος. Ἀπ' αὐτὴν τὴν ὑποδοχὴν καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐντίμον προτίμησιν παραθαβρυνόμενος ὁ κύριος Κοραῖς ἐκοινοποίησε τὰρα καὶ δευτέραν ἔκδοσιν τοῦ αὐτοῦ συντάγματος, ἐπιθεωρημένην μετ' ἐπιμελείας, εἰς τὴν ὁποίαν προτάττονται Προλεγόμενα εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν γραμμένα καὶ πρὸς τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἰατρικὴν νέους Ἑλλήνας ἀποτεινόμενα. Ἐκτὸς τῶν καλῶν συμβουλῶν, τὰς ὁποίας δίδει εἰς τοὺς νέους αὐτοὺς, ὁμιλεῖ ὁ Κ. Κ. διεξοδικώτερον περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἰπποκράτους, τὸν ὁποῖον ἀντιτάττει εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν πρὸ αὐτοῦ ἱατρῶν. Ἡ ἐξέτασις αὕτη εἶναι τὸ κύριον ὑποκείμενον, περὶ τοῦ ὁποίου ἔχομεν σκοπὸν ἀκολουθῶς νὰ ὁμιλήσωμεν κατ' ἐπιτομὴν ἢ μᾶλλον νὰ ὁμιλήσῃ αὐτὸς ὁ συγγραφεύς):

„Ὅταν ἐπαινῇ τις τινα, λέγει ὁ Κ. Κοραῖς, μὲ σκοπὸν νὰ τὸν προβάλῃ παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους, ἐκείνας μάλιστα τὰς πράξεις πρέπει νὰ φανερώῃ, ὅσας ἔπραξεν ὁ ἐπαινούμενος εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν δὲν ἔχῃ τοιαύτας, ὁ ἔπαινος, ὅσον ἂν ᾖ λαμπρυσμένος μετὰ τὰ ἀπὸ τοὺς σχολαστικoὺς ῥήτορας παραγγελλόμενα ἄνθη τοῦ ἐγκωμιασικοῦ χαρακτῆρος, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ λαμπρὰ φλυαρία. Ἡ ἀρχαιοφιλία ὠνόμασεν Ἡρώας τὸν Ἡρακλεῖα, τὸν Θησέα, καὶ ἄλλους τοιοῦτους, ὅχι διότι ἦσαν ἰσχυρότεροι τῶν ἄλλων, ἀλλ' ὅτι ἐμεταχειρίσθησαν τὴν ἰσχύν εἰς σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος, καθαρίζοντες αὐτὴν ἀπὸ τοὺς πανταχοῦ περιερχομένους τότε λησὰς καὶ φρονεῖας“.

„Ἐφάνη ὁμως κατὰ καιροῦς, εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἔθνη, ἐν ἄλλο γένος λησῶν, γένος ἀπάνθρωπον καὶ μισάνθρωπον, τόσον πλέον ἐπικίνδυνον, ὅσον δὲν ἐγύριζαν ἀπλισμένοι τὰ δάση, ἀλλ' ἐκατοικοῦσαν αὐτὰς τὰς πόλεις, καὶ ἐσυναναστρέφοντο ἄοπλοι, καὶ τὸ φαινόμενον εἰρηνικοὶ, μὲ τοὺς συμπολίτας. Τοιοῦτοι εἶναι ὅσοι δέλουν ἑαυτοὺς ρελλί-

σμένους μ' ὅλα τὰ καλὰ τῆς τύχης, καὶ τοὺς ἄλλους καταδικασμένους εἰς ἔλα τὰ σκληρὰ, ἑαυτοὺς ὅπωςδὴποτε βλέποντας, καὶ τοὺς ἄλλους ὁλέγελα τυφλοὺς, ἑαυτοὺς ἄρχοντας καὶ διδασκάλους παντοτινοὺς, καὶ τοὺς ἄλλους αἰδίοις μαθητάς των· εἰς ἓνα λόγον, ὅσοι κτιζοῦσι τὴν ἰδίαν εὐτυχίαν εἰς τὴν μωρίαν τοῦ, ὥς μὲ καταφρόνησιν τὸν ὀνομάζουσι, χυδαίου λαοῦ, μ' ὅλον ὅτι αὐτοὶ εἶναι καὶ τῆς χυδαϊότητος καὶ τῆς δυσυχίας του πρωταίτιοι“.

„Τοιοῦτους λησὰς ὅστις πολεμεῖ, χρειάζεται ἄλλην δύναμιν καὶ ἄλλα ὅπλα παρὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ ρόπαλον τοῦ Ἡρακλέους· ἐπειδὴ καὶ αὕτη ἡ σοφία ἐνωμένη μὲ τὴν ἀρετὴν μόλις ἀρκεῖ νὰ τὸν σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοιαῦτα θύρα, τὰ ὅποια παρὰ τῆς ἰδίας των κακίας τὰ ὅπλα, σύμμαχον εὐρίσκουν, ὅταν θέλωσι, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν τὴν μωρίαν. Διὰ τοῦτο καὶ πολλὰ ὀλίγοι ἐτίλμησαν νὰ ἐκδιδάσιν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα, ὅστις συχνὰ ἀφανίζει τὸν ἀγωνιζόμενον, καὶ σπανίως ὠφελεῖ τοὺς διὰ τοὺς ὁποίους ἀγωνίζεται, ὥς τὸ ἔδειξεν ἡ τύχη τοῦ Σωκράτους. Ἀπὸ τοὺς ὀλίγους τούτους εἰς ἐσάβη καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης Ἰπποκράτης. Διὰ νὰ πληροφορηθῇτε περὶ τούτου, χρεῖα εἶναι νὰ ἱσχυρῶς πρῶτον τὴν ἀρχὴν τὸν βίον καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν Ἀσκληπιάδων“.

„Οἱ Ἀσκληπιάδαι ἐκατάγοντο ἀπὸ τὸν Ἀσκληπιόν, εὐρετὴν τῆς ἱατρικῆς· ἡ ὁποία ὅμως τότε ἐπεριωρίζετο εἰς ὀλίγας τινὰς ἐργασίας τῆς χειρουργίας, καὶ ταύτας πολλὰ ἐλλειπεῖς καὶ παχυλαί. Δύο ἦους τούτου ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος, τὸν Ποδαλείριον καὶ τὸν Μαχάονα, ἱατροὺς καὶ αὐτοὺς, καὶ στρατηγούς ἀκόμη τῶν ἐλθόντων εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ἀπὸ τὴν Τρίκην καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς Θεσσαλῶν. Εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη (καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀσκληπιοῦ) ὀλίγη ἀλογία πειρὰ τέχνης ἀρκεῖ νὰ ὑψώσῃ τὸν τεχνίτην εἰς ὑπολήψεως βαθμὸν ἀσυγκρίτως ἀνώτερον τοῦ πρέποντος, καὶ τὸν ἀναγκάζει ἐνταυτῷ, διὰ τὸν φόβον μὴ πέσῃ ἀπὸ τὸ ἀπροσδόκητον ὕψος τούτου, καὶ τὴν τέχνην κρυφὴν νὰ κρατῇ, καὶ τὰ λείποντα τῆς τέχνης νὰ ἀναπληρῶν μὲ τὴν ἀπάτην. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται, διὰ τί ὁ Ἀσκληπιὸς ἐτιμήθη τόσον, ὥς τε νὰ πιεσθῇ θεοῦ υἱός, γεννημένος ἀπὸ τὴν συζυγίαν

τοῦ Ἀπόλλωνος μὲ θνητὴν γυναῖκα τὴν Κορωνίδα, ὥς μᾶς διδάσκει ὁ εἰς αὐτὸν ὕμνος τοῦ Ὁμήρου.

Ἰητῆρα νόσων, Ἀσκληπιὸν ἄρχον· αἰδεῖν,

Χιὼν Ἀπόλλωνος, τὸν ἐγεῖνατο διὰ Κορωνίς

Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, κούρῃ Φλεγύου βασιλῆος,

Χάρμα μέγ' ἀνθρώποισι, κακῶν θελκτῆρ' ὀδυνάων.

Ἐκ τούτου ἀκόμη καταλαμβάνεται, διὰ τί οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐφύλασσαν τὴν τέχνην μουσικὴν, παραδίδοντες αὐτὴν εἰς μόνα τὰ τέκνα, ἢ ἀπλῶς τοὺς συγγενεῖς των, ὥς ἐκεῖνος τὴν ἐπαράδωκεν εἰς τοὺς υἱοῦς του·

„Ἀφ' οὗ ὁ Ἀσκληπιὸς ἐπισεύθη θεὸς, καὶ μὲ τοὺς θεοὺς αὐτοὺς ἐθρονίσθη μετὰ θάνατον εἰς τὸν οὐρανόν, ἀκόλουθον ἦτο νὰ ἔχη καὶ ναοὺς, καὶ ὑπουργοὺς τῶν ναῶν ἱερεῖς, καὶ τὸ πλέον, τὴν ὁποῖαν ἐργάζετο τέχνην εὐρισκόμενος εἰς τὴν γῆν, νὰ τὴν θαιματουργῇ μετὰ τὴν ἀποθέωσιν ἀπ' οὐρανοῦ. Ἄν καὶ ἡ ἱστορία τῶν πρώτων ἐκείνων χρόνων ἦναι πολυλὰ σκοτεινὴ, πιθανώτατον ὅμως ὅτι, καταρχὰς τοῦλάχιστον, ἡ ἱερωσύνη, ὥς καὶ ἡ τέχνη, δὲν ἐδίδετο παρὰ εἰς Ἀσκληπιάδας, ἤγον ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἦσαν, ἢ κἂν ἐπισεύοντο, γνήσιοι τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπόγονοι. Μὲ τοῦ καιροῦ τὴν πρόοδον, τῶν ναῶν ἡ αὐξήσις τοὺς ἠνάγκασε νὰ δέχωνται καὶ ἄλλογενεῖς ἱερεῖς· τὸ ὅποσον δὲν ἐγίνετο πλὴν μετὰ πολλὰς ἐξετάσεις καὶ δοκιμασίας τοῦ μέλλοντος νὰ ἱερατεύσῃ. Τοιοῦτοι ναοὶ, ὀνομαζόμενοι Ἀσκληπίεια, ἐσθλίζαν πολλὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας· τὰ παρὰ τ' ἄλλα ὅμως ὀνομαστὰ ἦσαν τῆς Θεσσαλικῆς Τρίκκης, τῆς Ἐπιδαύρου εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τῆς νήσου Κῶ, εἰς τὰ ὅποια ἐσύντρεχε πανταχόθεν πλῆθος ἀνάρητων ἀρρώρων, ζητοῦντες τὴν θεραπείαν ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς“.

„Ἡ τέχνη τῶν ἱερέων ἦτον ἀκόμη τότε ἄλογος πεῖρα, περιωρισμένη εἰς ὀλίγα τινὰ ἀπλὰ ἱατρικὰ, ἐπίσης καὶ νὰ παύσῃ καὶ ν' αὐξήσῃ τὴν νόσον ἀδύνατα. Ὅτι ὅμως ἔλιπεν ἀπὸ τὴν τέχνην, ἤξευραν νὰ τὸ ἀναπληρώσῃ μετὰ τέχνην ἄλλην θαιμασίην, τῆς ὁποίας μέρος τι ἐσηρίζετο εἰς φυσικὰ βοήθημα, καὶ τὸ πλέον εἰς ὑπερφυσικὰς τερατουργίας, ἱκανὰς νὰ κρύπτωσι τὴν ἀμαθίαν αὐτῶν, καὶ νὰ μετακενόνωσιν εἰς τοὺς ἰδίους θησαυροὺς τῶν ἀνοήτων τὰ ἀργύρια. Αὐτοὶ ἐκατασχισαν τὰ Ἀσκληπίεια ἀληθινὰ ἔρ-

γαστήρια, ὅπου ἐπώλουν καὶ τὴν τέχνην καὶ τὴν θρησκείαν
 μὲ τόσον πλειοτέραν ἀναισχυντίαν, ὅσον εἶχαν καὶ παρά-
 δειγμα τῆς πλεονεξίας αὐτὸν τῆς τέχνης τὸν ἀρχηγὸν Ἀ-
 σκληπιὸν, τοῦ ὁποῖου ἡ σοφία, ὡς λέγει ὁ Πίνδαρος, ἐδε-
 σμεύθη ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ τὰς ἀλυσίδας·

Ἀσκληπιὸν

Ἦρωα, παντοδαπῶν ἀλκτῆρα νούσων.

Ἄλλα κέρδει καὶ σοφία δέδεται.

Ἐτραπεν καὶ κείνουν ἀγάνορι μι-

σθῶ χρυσὸς ἐν χερσὶν φανείς (1)·.

„Ἐν ἀπὸ τὰ φυσικὰ ταῦτα βοηθήματα ἦτον ἡ πρόνοια
 νὰ κτιζῶσι τὰ Ἀσκληπιεία εἰς τόπους φύσει ὑγιεινοὺς (2)·
 τῶν ὁποίων ἡ θέσις, ἐνωμένη μὲ τὴν διαίταν, τοῦ σώμα-
 τος τὴν γυμνασίαν, τὴν μουσικὴν, τὰ γειτονεύοντα πολ-
 λάκις θερμὰ λουτρά (3), τῶν ἀρρώστων τὸ ταξείδιον, τὴν
 ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος, καὶ τὴν διασκέδασιν τῶν φροντί-
 δων, ἀρκοῦσε νὰ δώσῃ τὴν ὑγείαν, εἰς ἐκείνους μάλιστα,
 ὅσων ἦτον πλέον ἡ ψυχὴ παρὰ τὸ σῶμα ἀρρώστος“.

„Τὸ παρὰ τᾶλλα ὅμως ὅλα μέσον δρασικώτερον ἦτο
 τὴν ὁποίαν ἔχουν καὶ θέλουν ἔχειν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν
 μαρῶν παντοῦ καὶ πάντοτε οἱ παιοῦργοι δύναμιν. Κοινὴ
 σχεδὸν ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὑπόληψις ἦτον, ὅτι ὅλαι αἱ
 σωματικαὶ ἀσθένειαι ἦσαν κολάσεις τῶν θεῶν. Ἐως καὶ
 αὐτὰς τὰς ἀπὸ κτηνώδη κατὰχρησιν τῶν ἡδονῶν ἀναγκαίως
 γεννωμένας ἀρρώστιας, ἀντὶ νὰ τὰς ἀποδίδωσιν εἰς τὴν ἰδίαν
 αὐτῶν ἀσωτίαν, τὰς ἀπέδιδαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς θεοὺς.
 Μόνοι οἱ φιλόσοφοι ἐπίσταν ὅτι Θεὸς κακοποιὸς εἶναι
 δύο λέξεις, τῶν ὁποίων ἂν ἡ Γραμματικὴ δύναται νὰ συμ-
 φωνήσῃ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν, ἡ Λογικὴ ἀποσρέφεται
 τὴν τερατάδην ἔνωσιν ὡς ἀντίφασιν (4). Οἱ Θεοὶ τοῦ δεισι-

(1) Πινδάρ. Πύθ. Γ'. 12—13, καὶ 96—99.

(2) „Καὶ γὰρ Ἕλληνας ἐν τόποις καθαροῖς καὶ ὑψηλοῖς ἐπισκευὴς ἰδρυ-
 μένα τὰ Ἀσκληπιεία ἔχουσι.“ Πλουτάρχ. Ῥωμαϊκ. κεφαλ. καταγρ. §. 94.

(3) Ἰδ. Ξενοφ. Ἀπομνημ. Γ', 13, § 3.

(4) Ο' Κ. Κ. ἀναφέρει ἐνταῦθα ὅ,τι λέγει ὁ Ἰπποκράτης (Περὶ ἰερ. νοῦς. § 3.)
 περὶ τῶν θεῶν. Ἐλεγε καὶ ὁ σύγχρονος αὐτοῦ Δημόκριτος (παρὰ τῷ Στοβαίῳ,

δαίμονος πλήθους ἦσαν θεοὶ τύραννοι· ἀκόλουθον λοιπὸν ἦτον ὡς ἀπὸ τοιούτους νὰ ζητῶσι καὶ τὴν Θεραπείαν ὅσων ἔπασχαν δι' ἰδιάντων μωρίαν κακῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς, ὡς αὐλικοὺς τυράννων, νὰ πλουτίζωσι μὲ δῶρα, διὰ νὰ ἐξιλεώσασαι τῶν θεῶν τὴν ὀργήν·

„Τοιαύτην ὑπόληψιν τοιοῦτοι ἱερεῖς φυσικὰ ἐσπούδαζαν νὰ τὴν ζηρίζωσιν εἰς τὰς κεφαλὰς τοῦ λαοῦ· καὶ τοῦτου μέσον ἄλλο ἐνεργέστερον δὲν εἶχαν παρὰ τὰ καθημερινὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ θαυματουργήματα. Ἡ Θεραπεία τῶν νόσων πατὲρ μὲν ἐγίνετο μὲ ἱατρικόν τι ποτὸν, ἢ ἔμπλαστρον, μὲ συνωδευμένον μὲ πολλὰς πράξεις δεξιδαίμονας, τὰς ὁποίας, ὡς ἐκ προσαγωγῆς τοῦ Θεοῦ, ἔκαμνεν ὁ ἄρρωστος· ποτὲ δὲ μὲ ἐπωδάς ψαλλομένας εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ πάσχοντος· ἄλλοτε ἐκοιμᾶτο αὐτὸς ὁ ἱερεὺς, ἢ ἐκοιμίζετον ὁ ἄρρωστος, εἰς τὸν ναόν, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον ὄνειράτα (1), ἐδιώριζε τὰ εἶδη τῶν ἱατρικῶν. Ἐσυνειθίζαν ἀκόμη οἱ ἱερεῖς νὰ τρέφωσιν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἡμερωμένα ὄφειδια, διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζωνται ὡς κήρυκας τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, καὶ πολλάκις ὡς συν-

Ἑκλογ. φυσικ. β', 9, §. 4 σελ. 408). „Οἱ θεοὶ τοῖσιν ἀνθρώποισι διδοῖσι „ταῖα πάντα καὶ πάλαι καὶ νῦν· πλην, ὅποσα κακὰ καὶ βλαβερά καὶ „ἀνωφελέα, τάδε δ' οὔτε πάλαι, οὔτε νῦν, θεοὶ ἀνθρώποισι δωρέονται· „ἀλλ' αὐτοὶ τοῖς θεοῖς ἀμπελάζουσι (γρ. ἐμπελάζουσι) διὰ νοῦ τυφλότητα „καὶ ἀγνοουμένην“. Σημ. τοῦ Κ. Κορ.

(1) Ἀλλὰ καὶ τὰ ὄνειράτα δὲν ἐδίδασκαν πάντοτε ῥητῶς τὸ μέσον τῆς ἱατρείας· ἦσαν πολλάκις τόσον ἀνιγμωδῆ, ὥς ἐχρειάζοντο καὶ αὐτὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἱερέως. Τοιούτου ὁνείρου παράδειγμα ἔχομεν εἰς τὸν Ἀρτεμιδώρον. Γυνή, ἔχουσα φλεγμονὴν εἰς τὸ βυζιον, εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον ὅτι ἐβυζιάνετο ἀπὸ ἀρνίου· τοῦτο ἐσήμαινε νὰ βάλῃ ἔμπλαστον τὴν βοτάνην ὀνομαζομένην Ἀρνόγλωσσον, ἐπεὶδὴ ἡ λέξις εἶναι σύνθετος ἀπὸ τῶν Ἀρνα καὶ τὴν Γλῶσσαν. „Ὅταν ἀνίσσωνται οἱ θεοὶ, ΠΑ' „ΝΤ ΣΑΦΩΣ ἀνίσσονται· οἷον γυνὴ ἔδοξε, περὶ μαζῶν φλεγμονὴν ἔχουσα, „σα, ὑπὸ προδότη τοῦ Δηλάξεσθαι· ἀρνόγλωσσον βοτάνην καταπλασσομένη „ἐβλήθη, διότι τὸ τοῦ φυτοῦ ὄνομα σύνθετον ἐδήλου τὴν βοτάνην καὶ ἀρ- „νὸς γλῶσσαν“. Ἀρτεμιδώρ. Ὀνειροκριτικ. δ'. 22. Νόστιμον εἶναι τοῦ Ἀρ- „τεμιδώρου τὸ ΠΑ'ΝΤ ΣΑΦΩΣ· μὰ τὴν ἀλήθειαν! τόσον σαφῶς, ὅσον ἡμεῖς τὰ βλεπόμενα εἰς σκότος βαθεύτατον. Σημ. τοῦ Κορ.

Ἀρ. 11.

Η

εργούς τῶν θαυμάτων. Ἐπιμελοῦντο μάλιστα νὰ θαυματουργῶσι τὴν νύκτα, ἀφ' οὗ ἔσθεναν τὰ φῶτα τοῦ ναοῦ, ὅπου ἔκοιμῶντο οἱ ἄρρώστοι· τὸ σκότος ἐμπόδιζε τούτους νὰ βλέπωσι μὲ τίνα τρόπον ἐγίνοντο τὰ θαύματα, καὶ μὲ πόσῃ ἀπλησίαν οἱ θαυματουργοὶ ἐσάκκιζαν τὰς προσφορὰς τῶν ἀρρώστων. Ἀπίστος ἤθελε σήμερον φανῆν ἡ τόσῃ τῶν λαοπλάνων τούτων ἀναισχυντία, εἰάν ὁμοφώνως ὅλη ἡ παλαιὰ ἱστορία, δὲν ἐμαρτυροῦσε τὴν ἀλήθειαν τῶν ὅσα εἶπαν κατ' αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν οἱ κωμικοὶ, καὶ ἐξαιρέτως ὁ Ἀριστοφάνης, ὅς τις περιγράφει ἀξιοτάτα τὰ γινόμενα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Ὡς δὲ τοὺς λύχνους ἀποσδέσας
Ἡμῖν παρήγγειλεν καθεύδειν τοῦ θεοῦ
Ὁ πρόσπολος, εἰπὼν, ἥντις αἰσθῆται φόβου,
Σιγᾶν, ἅπαντες κοσμίως κατεκείμεθα

Ἐπειτ' ἀναβλέψας ὁρᾷ τὸν ἱερεᾶ
Τοὺς φθοῖς ἀφαρπάζοντα καὶ τὰς ἰσχάδας
Ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. Μετὰ τοῦτο δὲ
Περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,
Εἴπου πόπανον εἶητι καταλειμμένον·

Ἐπειτα ταῦθ' ἠγίζεν εἰς σάκταν τινά (1).

„Ἀλλὰ μὴ νομίσῃ τις ὅτι τὰ κέρδη τῶν ἱερέων ἐπεωρίζοντο εἰς ἰσχάδας καὶ πόπανα καὶ ἄλλα τοιαῦτα εὐτελεῖ φαγήσιμα· οἱ ναοὶ ἐσολίζοντο ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους μὲ σκευὴν καὶ παντὸς εἶδους ἀναθήματα βαρυτίμα, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐλάμβαναν χρηματικούς μισθοὺς τόσον πλέον βαρεῖς, ὅσον πλειότερας καὶ ἀρρώστων αἰτίας, καὶ μωρίας ἀφορρμας, παρὰ τοὺς πένιτας ἔχουσιν οἱ πλούσιοι. Διὰ μόνην τὴν εἰκόνα τῆς Ἀφροδίτης, ἀφιερωμένην εἰς τὸ Ἀσκληπίειον τῆς Κῶ, ἐχάρισεν εἰς τοὺς Κῶους ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ ἑκατὸν ταλάντων φόρον, ἡγουν 540 σχεδὸν χιλιάδας λιτρῶν Γαλατικῶν, καὶ τὴν ἐμετάφερεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ περιέδοτος λαοπλάνος Ἀλέξανδρος ἐκέρδαιεν εἰς τὸ Ἀσκληπίειον τοῦ Πόντου, ἀπὸ μόνους τοὺς χρησμούς, ὅκτῳ μυριάδας δραχμῶν κατ' ἔτος, ἡγουν περίπου ὀγδοήκοντα χιλιάδας λιτρῶν Γαλατικῶν“.

(1) Ἀριστοφάν. Πλούτ. 668—671 καὶ 676—681.

„Απὸ τὴν πλάνην ὁμῶς τῆς θαυματουργοῦ ταύτης ἱατρικῆς ἔμελλε (πρᾶγμα παράδοξον!) νὰ γεννηθῇ μὲ τὸν καιρὸν ἡ ἀληθινὴ Ἱατρικὴ. Τὰ Ἀσκληπιεία, διὰ τὸ πλῆθος τῶν συντρεχόντων πανταχόθεν ἀρρώστων, ἐκαταστάθισαν ἀληθινὰ νοσοκομεῖα· καὶ οἱ νοσοκόμοι ἱερεῖς ἐσυνείθιζαν νὰ γράφωσι καὶ τὸ εἶδος τῆς νόσου καθενὸς ἀρρώστου, καὶ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας, εἰς πινακίδια, καὶ νὰ τὰ κρεμῶσιν εἰς τοὺς ναοὺς (1). Ἐὰν εἰς τὴν θεραπείαν ἔμβαιναν πολλάκις, ὥς εἶπα, καὶ φυσικὰ βοηθήματα, τῶν γραφόντων ὁ σκοπὸς ὁμῶς δὲν ἦτο ν' ἀποδώσωσι τὴν ἱατρειάν τοῦ νοσήματος εἰς τὴν ὁποίαν ἡ δὲν ἐγνώριζαν, ἡ δὲν ἐπίσταν ἀκόμη, φυσικὴν αὐτῶν δύναμιν, ἀλλὰ νὰ τὰ παραστήσωσι καὶ αὐτὰ ὡς θαύματα, τὸσον πλέον εὐλογοφανῶς, ὅσον τὰ ἐμεταχειρίζοντο ἐκ συμβουλῆς τοῦ θεοῦ των. Ὅσον περισσότερα τοιαῦτα πινακίδια εἶχεν ὁ ναὸς, τὸσον ἦτο ἐνδοξότερος παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸσον πλέον ἔτρεχαν εἰς αὐτὸν οἱ ἀρρώστοι καὶ πλείοτε-ρα ἀργύρια ἔφεραν εἰς τοὺς ἱερεῖς· ἀπαράλλακτα καθὼς δειχνουσι τὴν σήμερον ὀρμαθίας μακρὰς ὁδόντων, εἰς ἀπόδειξιν τῆς τέχνης των, οἱ ὀδοντοῖατροί. Καθὼς ὁμῶς οὗτοι, ἀφ' οὗ βασανίσωσι πολλῶν σώματα, μανθάνουν τέλος πάντων, εἴαν ἦναι φύσει παρατηρηταί, νὰ θεραπεύωσιν, ἢ καὶ χωρὶς πολλὸν πόνον νὰ ἐκρίζωνωσι τοὺς ὁδόντας, παρόμοια εὕρισκοντο καὶ μεταξύ τῶν ἱερέων τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἄνδρες νοήμονες, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὴν μακρὰν πεῖραν, τὴν συνεχῆ τῶν πινακιδίων μελέτην, καὶ παρατηρήσεις ἴσως ἄλλας τοῦ κλίματος, καὶ τοῦ καιροῦ τῆς γενέσεως τῶν νόσων, ἐμάνθαναν καὶ καὶ τὰ ὠφελοῦντα καὶ τὰ βλάπτοντα εἰς ἀρρώστιας τινάς“.

„Ἀλλ' οἱ νοήμονες οὗτοι ἄνδρες, ὅπου καὶ ἂν ἦσαν, εἴαν

(1) „Καὶ αὕτη δὲ οὐκ ἄσημος ἡ πόλις [Ἐπίδαυρος], καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπι-
 „σευμένους, καὶ τὸ ἱερὸν πλήρες ἔχοντος αἰεὶ τῶν τε καμνόντων, καὶ τῶν
 „ἀνακειμένων πινακίων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένοι τυγχάνουσιν αἱ θερα-
 „πεῖαι, καθάπερ ἐν Κῶ τε καὶ Τρίκῃ“. Στράβων, Γέμ. β', σελ. 127 ἐμ.
 Ἐκδ. Αἰ εἰς ὄνομα τοῦ Ἱπποκράτους ἐπιγραφόμεναι Κωακαὶ προγνώ-
 σεις, ἂν δὲν ἦναι αὐτὰ τὰ πινακία τοῦ ναοῦ τῆς Κῶ, πιθανώτατον μὲ
 φαίνεται ὅτι μετεγράφησαν ἀπ' ἐκεῖνα, μὲ προσθήκας ἢ διορθώσεις τοῦ
 μεταγράφαντος. Σημ. τοῦ Κορ.

δείχνει τὸ ἀναγκαῖον τῶν λειψάνων τούτων, τὸ χρήσιμον τῶν ὑπομνημάτων, καὶ μεταβαίνει ἔπειτα εἰς ἐρῶνας περὶ τῶν ὑπομνηματισμῶν τοῦ Κικέρωνος, καὶ κατ' ἐξοχὴν περὶ τοῦ Ἀσκονίου Πεδιανοῦ. Ὁ σκοπὸς τοῦ εἶναι νὰ δείξῃ, ὅτι ὁ εὐδοξος οὗτος Γραμματικὸς εἶναι ὁ συγγραφεὺς τῶν ὑπομνημάτων, περιεχομένων ἐν τῷ παλιμψύχῳ χειρογράφῳ. Συμπεραίνει τοῦτο ὁ κύριος Μαῖος ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν νέων ὑπομνημάτων μὲ τὰ τοῦ Ἀσκονίου κατὰ τὸ ὕφος τοῦ λόγου καὶ τὴν μέθοδον, ἐκ τῆς χρήσεως τῶν κατ' ἀρχὰς ἐκκάστου λόγου ταττομένων ὑποθέσεων, ἐκ τῆς σαφηνείας καὶ βραχυλογίας τῶν ἐξηγήσεων, ἐκ μικρῶν τινῶν περιζήσεων, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὅτι ἀποδεικνύουσι τὸν ὑπομνηματιστὴν, ὅτι ἔζη εἰς χρόνους ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένους ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ συγγραφέως· τέλος πάντων εἰς τὰ σωζόμενά τοῦ Ἀσκονίου ἀναφέρονται παρ' αὐτοῦ τούτου πολλὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶπεν ἄλλαχθ', καὶ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς μόνὰ τὰ ὑπομνήματα τοῦ Ἀμβροσιανοῦ χειρογράφου. Οὗτοι καὶ ἄλλοι τινὲς σοχασμοὶ δὲν ἔχουσι βέβαια τὴν ἰσχὺν μιᾶς ἀποδείξεως, δίδουσιν ὅμως κάποιαν πιθανότητα εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ κυρίου Μαῖου, τὴν ὁποίαν ἂν ἀπεδεχόμεθα, ἠθέλαμεν ἔχει κατὰ τὸ παρὸν, χάρις εἰς τὰς εὐρέσεις τοῦ, εἴκοσι λόγους τοῦ Κικέρωνος μὲ τὰ ὑπομνήματα τοῦ Ἀσκονίου, ἐν ᾧ πρῶτον εἶχαμεν μόνον ἐννέα, εἰς τοὺς ὁποίους διεσώθησαν καὶ τὰ ὑπομνήματα αὐτῶν.

Ἡ ἐποχὴ, κατ' ἣν ὁ Ἀσκόνιος ἔζη, ἐξάβη ὑποκείμενον ἔριδος μεταξὺ τῶν σοφῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων μαρτυριῶν ἐπαρακινήθη μάλιστα ὁ Ἰωσήφ Σκαλίγερος (Joseph Scaliger) νὰ πισεύσῃ, ὅτι ὑπῆρξαν δύο Ἀσκόνιοι. Ὁ κύριος Μαῖος δείχνει ἐναργῶς, ὅτι ἓνας μόνος Ἀσκόνιος ὑπῆρξε, καὶ ὅτι εἰς τὸ ὑπόμνημά του εἰς τὸν ὑπὲρ Σκαύρου λόγον φανερώνει ὁ ἴδιος ὅτι ἔζη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Κλαυδίου. Ἐζη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Βιργιλίου, τοῦ Ἀσινίου Γάλλου καὶ τοῦ Τίτου Λιβίου, ὅς τις ἦτο, καθὼς καὶ ὁ Ἀσκόνιος, ἀπὸ τὴν Πάδουαν.

Ἄς ἴδωμεν τώρα τί περιέχει τὸ παρὰ τοῦ κυρίου Μαῖου ἐκδοθὲν μετὰ κριτικῶν σημειώσεων κείμενον, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡμεῖς θέλομεν ἀφεληθῇ, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ παραγράφους τινὰς

ἔφθαναν μὲ τὴν μακρὰν παρατήρησιν νὰ γνωρίζωσι τὰς φυσικὰς αἰτίας καὶ θεραπειὰς τῶν νόσων, δὲν τοὺς ἐσύμπερυν ὅμως νὰ ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τὴν ἀπάτην τὸν κοινὸν λαόν, τοῦ ὁποίου ἡ μαωρία τοὺς ἐπλούτιζεν. Ἐσύμπερυν ἐξεναντίας νὰ κρατῶσι μουσικὴν τὴν τέχνην, ἀποδίδοντες εἰς τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν ὅ,τι ἐνεργοῦσαν αὐτοὶ μὲ φυσικὰ μέσα· ὅθεν ὄχι μόνον τὰ πινακίδια, ἀλλ' εἰς πολλοὺς ναοὺς εὐδ' αὐτὸ τοῦ θεοῦ τὸ ἄγαλμα, ἡ τὰς τελετὰς αὐτοῦ, ἦτο συγχωρημένον εἰς τοὺς ἀμύητους νὰ βλέπωσι, καὶ μάλιστα ὅσους ὑποπτεύοντο ἱκανοὺς νὰ περιεργασθῶσι τὰς μηχανάστων“.

„Τῆς φιλοσοφίας ἡ πρόοδος εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἰπποκράτους, καὶ τὰ σκηνικὰ δράματα, ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν καὶ αὐτὰ καθημέραν τελειοποιούμενα, ἔμελλαν φυσικὰ νὰ ἀνακαλύψωσι καὶ τὴν ἀπάτην τῶν ἱερέων. Ἀλλ' ὅμως καὶ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἔμειναν ἀκόμη ἀκοικτὰ τὰ ἐργαστήρια τῆς ἀπάτης, ἕως τοῦ γόητος Ἀλεξάνδρου τοὺς χρόνους καὶ ἀκόμη ἐπέκεινα. Καὶ τούτου μὴ ζητήσητις ἄλλου τὴν αἰτίαν παρὰ εἰς αὐτὴν τῶν τालαιπάρων ἀνθρώπων τὴν φύσιν, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι οὔτε βλέποντες βλέπουσιν, οὔτ' ἀκούοντες ἀκούουσιν· ἄλλοι δὲ πάλιν, ὅξεῖς καὶ τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἔκοήν, ὑποκρίνονται ὅμως τῶν αἰσθήσεων ἀσθένειαν, διὰ καὲν ἄλλο τέλος χρησιμώτερον εἰς αὐτοὺς“.

„Εἰς ταύτην ὅμως τὴν μακρὰν διαμονὴν συνήργησε καὶ τοῦτο· οἱ ἱερεῖς καὶ διὰ τὴν πολυχρόνιον πείραν, καὶ διὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν ἔξω τοῦ ἱεροῦ ἰατρῶν, τοὺς ὁποίους ἐφοβοῦντο ὡς ἀντιτέχνους, ἔμαθαν ἀληθῶς νὰ ἰατρεύωσιν, ἂν καὶ δὲν ἔπαυσαν ν' ἀποδίδωσι τὰς ἱατρείας εἰς τὸν Ἀσκληπιόν. Οἱ ἱερεῖς μάλιστα τοῦ Ἀσκληπιείου τῆς Περγᾶμου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Γαληνός, ἐκατάντησαν νὰ παραγγέλλωσιν εἰς ἱατρειὰν νόσων ὅποια καὶ ὅποσα σχεδὸν καὶ εἰ ἔξω ἱατροί“.

„Ὅπως ἂν ἦναι, καὶ κατὰ τῶν δύο τούτων ἐχθρῶν, τῶν φιλοσόφων λέγω καὶ τῶν σκηνικῶν, ἔπρεπε νὰ ζέλωσιν ἀγρυπνοὶ καὶ ὠπλισμένοι οἱ λαοπλάνοι ἱερεῖς. Οἱ κωμωδοὶ ἤδελαν εἶσθαι οἱ πλέον ἐπικίνδυνοι, ἂν εἶχαν γνῶσιν νὰ περιορίζωνται εἰς τὰ ἀληθῶς ἄξια γέλωτος, μὴδὲ νὰ μολύνωσι τὸ εἶμα μὲ τὰς κατὰ τῶν φιλοσόφων βωμολοχίας.

Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο δὲν ἔλειψαν οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀπὸ τοῦ καὶ τὸ μεταχειρισθῶσι πρὸς ὀφελόστων, καὶ βλέποντες ὅτι ἔναν ἐχθρὸν μόνον ἔχουσι νὰ ἀντιπολεμῶσιν, ἀπαγόρευαν εἰς τοὺς φιλοσόφους τὴν εἰς τὰ μυσῆρια εἰσοδοῦν, καὶ ἐκήρυτταν ἀσεβῆ τὸν ὅστις ἔδειχεν ἀπίσταν εἰς τὰ θαύματα. Ὅσακις ὁ γῆς Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ ἱεουργήσῃ τὰς τελετὰς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐπρόσασσε μὲ κήρυκος φωνὴν νὰ ἐκβαίνωσιν ἀπὸ τὸν ναὸν οἱ ἄθεοι, οἱ Ἐπικούρειοι καὶ οἱ Χριστιανοί(1)“.

„Ἀλλ’ ὅ,τι μάλιστα ἤθελέ τις θαυμάσειν εἶναι, ὅτι οἱ λαοπλάνοι οὗτοι, ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν πολεμούμενοι, οὐτ’ ἠλπίζαν ὁμως, οὐτ’ ἐπρόβλεπαν, ὅτι ὁ μεγαλῆτερος αὐτῶν ἐχθρὸς ἔμελλε νὰ γεννηθῇ ἀπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοὺς ἀπογόνους, καὶ τὰ θανασιμώτερα κατὰ τῶν ἱερέων βέλη ἔμελλαν νὰ τοξευθῶσιν ἀπ’ αὐτὸ σχεδὸν τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦτων. Εἶπα ἀνωτέρω, ὅτι αἱ ἀρρώστιαι καὶ αἱ ἰατρεῖαι τῶν προσφευγόντων εἰς τὰ Ἀσκληπιεῖα ἐγράφοντο εἰς πινάκια. Μὲ τὴν πρόοδον τοῦ χρόνου, αὐξανόμενος ὁ ἀριθμὸς τῶν πινάκων ἐγένινεν ἀληθινὴ ὕλη τῆς κλινικῆς Θεραπείας, καὶ δὲν ἐχρειάζετο παρὰ ἀνδρὰ νοήμονα, νὰ τὴν μελετήσῃ, νὰ τὴν βάλῃ εἰς τάξιν, καὶ νὰ κτίσῃ ἐξ αὐτῆς, ὅσον ἐσυγχώρει ἡ ὕλη, σύστημα μεθοδικῆς τέχνης. Τοιοῦτοι νοήμονες ἄνδρες ἐφάνησαν, ὡς εἶπα, εἰς πολλὰ τῆς Ἑλλάδος Ἀσκληπιεῖα· παρὰ τοὺς ἄλλους ὁμως πλεον οἱ Ἀσκληπιάδαι τῆς Κω, ἀσχολήθησαν εἰς τὴν τοιαύτην μελέτην, καὶ ἐξαιρέτως ὁ ἀπὸγονόστων Ἰπποκράτης. Μὴν ἀρκοῦμενος εἰς τοὺς πίνακας τῆς πατρίδος του, περιῆλθε καὶ τῶν ἄλλων πύλων τὰ Ἀσκληπιεῖα, μὲ σκοπὸν νὰ ἐρευνήσῃ καὶ τοὺς πίνακας ἐκείνων, καὶ ἀπὸ ζώσης φωνῆς νὰ μάθῃ τὰς παρατηρήσεις τῶν ἱερέων. Ὡς φιλόσοφος(2), ἔβαλε τὴν τάσιν ὕλην εἰς τάξιν“

(1) Λουκιαν. Ἀλέξανδρ. ἡ Ψευδόμαντ. §. 38.

(2) Οἱ Ἰπποκράτης δὲν ἦτο μόνον ἱατρός. Οἱ γονεῖς του ἐφρόντισαν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ὁποῖαν ἔδιδαν τότε ἀνατροφὴν εἰς τὰ τέκνα των οἱ ἐπισημότεροι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν καὶ ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς λόγους ἀπὸ τὸν τότε περίφημον σοφιστὴν Γοργίαν· τὴν δὲ φιλοσοφίαν ἀπὸ τὸν Δημόκριτον, ἢ, ὡς ἄλλοι ἐσοροῦσιν, ἀπὸ τοῦ Δημοκρίτου τὸν μαθητὴν, Μητρώδωρον τὸν Χίον. Κατὰ τὸν Κέλσον, ὁ Ἰπποκράτης

καί, ὡς φιλόσοφος ἄμα καὶ φιλόανθρωπος, ἐνόησεν ὅτι ἐν-
ὅσω ἡ τέχνη ἐκρατεῖτο μουσική, ἦτον ἀδύνατον νὰ τελειο-
ποιηθῇ (1), καὶ νὰ γένῃ ἀληθῶς ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἀνθρώ-
πους“.

„Ἐπροθυμήθη λοιπὸν ὁ φιλόανθρωπος οὗτος Ἱατρός νὰ
καταργήσῃ τὸ σχολαστικὸν καὶ μισάνθρωπον μονοπωλεῖον
τῶν ἱερέων, καὶ ἐτόλμισε πρῶτος νὰ γράψῃ, ὅσα τὸν εἶχε
διδαγμένου ἢ ἰδίου πεῖρα, καὶ ὅσα ἐδιδάσκετο καθημέ-
ραν ἀπὸ τὰς ἰδίας ἢ τὰς ἀλλοτρίας παρατηρήσεις. Ἄν καὶ
ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἱπποκράτους δὲν ἔλειψαν τινὲς
πρὸ αὐτοῦ, ὁ πατὴρ μάλιστα καὶ ὁ πάππος, νὰ μεταχειρι-
σθῶσι τὴν τέχνην μὲ φιλοσοφικὴν κρίσιν, πρῶτον ὅμως ὁ
Ἱπποκράτης εἶναι δίκαιον νὰ λογίζεται ὁ δημιουργὸς, νὰ
εἴπω οὕτως, τῆς Ἱατρικῆς. Πρῶτος οὗτος ἐχάρισεν τὸ πο-
λύτιμον αὐτῆς δῶρον εἰς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, φανερό-
ναι εἰς αὐτοὺς, ὅσα ἕως τότε ἐκράτου μυσικὰ ὀλίγοι τι-
νὲς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐσύμφερε νὰ μὴν ᾔναι τόσον πολλὰ
σοφοὶ οἱ ἄνθρωποι“.

„Αὐτὸν ἔπειτα μιμούμενοι ἔγραψαν καὶ οἱ μετ' αὐτὸν
ἱατροὶ, καὶ πρῶτοι, μιμηταὶ καὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρε-
τῆς αὐτοῦ, οἱ δύο τοῦ υἱοῦ, Θεσσαλὸς καὶ Δράκων, οἱ δύο
ὁμῶνυμοι ἔγγονοι, καὶ ὁ γαμβρός του Πόλυβος, διδασκί-
μος τὴν τέχνην ἀπ' αὐτὸν, ὡς αὐτὸς τὴν ἐδιδάχθη ἀπὸ τοῦ
πατέρα του Ἡρακλείδην. Διάφορα αὐτῶν ἱατρικὰ συντάγμα-

ποκράτης ἦτον, Ἄνῃρ καὶ τέχνη καὶ λόγους διάσημος, Vir et
arte et facundia insignis. Σημ. τοῦ Κορ.

(1) Ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν τίποτε δὲν ἐτελειοποιήθη εἰς τοὺς Αἴ-
γυπτίους, εἶναι διότι ὅλαι των αἱ γνώσεις καὶ ἐπιστήμαι ἐκρατοῦντο κρυφαῖ
καὶ εἰς μόνους τοὺς ἱερεῖς συγχωρημέναι. Τὸ ταλαίπωρον ἔθνος ἔμεινεν ἀ-
κίνητον εἰς τοῦ πολιτισμοῦ τὴν νηπιότητα, καὶ δὲν μᾶς ἀφῆκε παρὰ κτί-
σματα, ἐκπληκτικὰ διὰ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ χωρὶς ἐκείνην τὴν εὐπρέπειαν
καὶ χάριν, ἣτις λάμπει εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἔργα. Ἴδου πῶς τοὺς κρίνει ὁ
Στράβων, αὐτέπτης τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀλαζονείας. „Ἐςί δέ τις καὶ πο-
„λύςυλος οἶκος, καθάπερ ἐν Μέμφει, βαρβαρικὴν ἔχων τὴν κατασκευὴν“
„πλὴν γὰρ τοῦ μεγάλους εἶναι καὶ πολλοὺς καὶ πολυσέχους τοὺς εὐλοὺς,
„οὐδὲν ἔχει χάριν, οὐδὲ γραφικόν, ἀλλὰ μκταιοπονίαν ἐμφαίνει μάλλον“.

Γεωγραφ. βιβλ. ιζ', σελ. 806.

τα, συγχυμένα σήμερον με τὰ γνήσια τοῦ Ἱπποκράτους, ἀναφέρονται εἰς ὄνομα τούτου“.

(Ὁ Κύριος Κοραῖς ἀποδίδει πολλές κατὰ τοῦ μεγάλου τούτου ἱατροῦ, τοῦ Ἱπποκράτους, γενομένας κατηγορίας εἰς τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος τῶν Ἀσκληπιαδῶν, παρακινηθέντων εἰς τοῦτο, διότι τολμηρῶς ἐφανέρωσε τὴν τέχνην. Ἀναιρεῖ ἄριστα τὴν κατ' αὐτοῦ γενομένην συκοφαντίαν, ὅτι ἐπυρπόλησε τὸ Ἀσκληπίειον τῆς Κῶ· ἐξετάζει ἔπειτα σοφῶς ἐν χάριον τοῦ Ἱπποκράτους, ἐν ᾧ οὗτος ὁ τόσον διάσημος διά τὴν καθαρότητα τῶν ἀρχῶν του καὶ διὰ τὸν ὑψηλὸν του χαρακτῆρα ἀνὴρ φαίνεται ὅτι συμβουλεύει μίαν ἀξιοκατάκριτον, καὶ ἄτιμον ἐνταυτῷ πράξιν, δηλ. τὴν συνθήκην τοῦ μισθοῦ τοῦ ἱατροῦ με Ἰτὸν ἄρρώσον, πρὶν ἐπιχειρήσει τὴν Θεραπείαν. Διορθώνει τὸ κείμενον καὶ παριστάνει, ὅτι ἡ συμβουλὴ τοῦ Ἱπποκράτους ἔχει πάντῃ διάφορον ἔννοιαν, ἢ ὅποια εἶναι σαφῶς διεφθαρμένη καὶ ἀκολουθῶς καὶ κακῶς ἐννοημένη.)

Π ρ ο κ ῆ ρ υ ξ ι ς .

Ὅλοι οἱ πεπαιδευμένοι τοῦ Γένους ἐξεύρουσιν τὴν σήμερον, ὅτι ἡ Χημεία εἶναι ὄχι μόνον μία ἀπὸ τὰς πλέον ἀκριβεῖς καὶ σχεδὸν μαθηματικὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ καὶ ὠφελιμωτάτη εἰς τὴν χρῆσιν, καὶ ἡδονικωτάτη εἰς τὴν θεωρίαν καὶ εἰς τὰ φαινόμενα. Ἡ Ἱατρικὴ λαμβάνει καθ' ἐκάστην ἀπὸ αὐτὴν νέας βοηθείας κατὰ τῶν ἀρρώστων διὰ τῆς γνώσεως τῶν χημικῶν ἰδιοτήτων καὶ τῶν συναλλήλως ἀντενεργειῶν τῶν διαφόρων σαμάτων. Ἡ Ὀρυκτολογία, εἰς τὴν διακρίσιν τῶν ὀρυκτῶν. Ἡ Μεταλλουργικὴ, εἰς τὴν ἐξαγωγήν τῶν μετάλλων. Ἡ Βαφικὴ, ἢ οἰκιακὴ Οἰκονομία, συντόμως, ὅλαι σχεδὸν αἱ εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀναγκαϊότεραι τέχνηαι ἀπέλαβον, καὶ θέλουν ἀπολαμβάνειν, νέας ὠφελείας ἀπὸ τὴν ἀπεριόριστον εἰς τὰς εὐρέσεις ταύτην ἐπιστήμην τῆς ὕλης. Δὲν εἶναι λοιπὸν καμμία ἀμφιβολία ὅτι τὸ φιλότεχνον καὶ φιλεπιστήμον Γένος τῶν Γραικῶν πρέπει νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν ἐπιστήμην ταύτην, διὰ νὰ ἐπιταχύνη τὴν τελειοποίησιν τῶν ἐτι ἀτελῶν αὐτοῦ τεχνῶν, καὶ ἄλλας νέας

νὰ ἀποκτήσῃ, τῶν ὁποίων τὰ προϊόντα ἀγοράζει μὲ χρυσίον ἰσοδραεῖς, ὥς νὰ ἦσαν ὑπὲρ δύνάμιν πνεύματος καὶ χειρῶν Ἑλληνικῶν.

Πρὸς τὰς ἀφελείας ταύτας ἀποτεϊνόμενος ὁ Νεόφυτος Βάμβας, ὅταν ἐπέσρεψεν ἐκ τῶν Παρισίων εἰσῆξεν εὐθύς καὶ τὴν Χιμεῖαν εἰς τὴν δημόσιον Σχολὴν τῆς πατρίδος του, ἀκολουθῶν τὸ σύγγραμμα καὶ τὴν μέθοδον τοῦ σοφοῦ διδασκάλου του Θεοφάνου, ἐνδόξου Χιμικοῦ τῆς Γαλλίας. Εὐρισκόμενος δὲ ἤδη περὶ τὰ τέλη τῆς μεταφράσεως τοῦ μεθοδικωτάτου τούτου συγγράμματος, καὶ εὐχόμενος νὰ τὸ ἰδῇ διὰ τοῦ τύπου κοινὸν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, λαμβάνει θάρρος νὰ προσκαλέσῃ εἰς συνδρομὴν τοὺς φιλοτέχνους καὶ φιλεπιστήμονας ὁμογενεῖς του.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι εἰς πέντε Τόμους. Ὁ πρῶτος πραγματεύεται περὶ τῆς χημικῆς συγγενείας καὶ τῆς συνεκτικῆς δυνάμεως τῶν σωμάτων. Περὶ πυρὸς, φωτός, ἤλεκτρισμοῦ καὶ μαγνητισμοῦ, ὅσον ἀνήκει εἰς τὴν Χιμεῖαν. Περὶ τῶν ἀπλῶν ἀμετάλλων καὶ μεταλλικῶν σωμάτων. Περὶ τῶν συναλλήλως αὐτῶν συνθέσεων καὶ τελευταῖον περὶ ὀξέων.

Ὁ δεύτερος, Περὶ ὀξειδίων. Περὶ τῆς συναλλήλως ἐνεργείας αὐτῶν. Περὶ τῶν μεταλλικῶν ὀξέων. Περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ὀξειδίων καὶ τῶν ὀξέων, ἢ περὶ ἀλάτων. Περὶ διαφόρων ἄλλων χημικῶν συνθέσεων, καὶ τελευταῖον περὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν μετάλλων.

Ὁ Τρίτος, Περὶ τῶν φυτικῶν καὶ ζωικῶν ὑλῶν.

Ὁ Τέταρτος, Περὶ ἀναλυτικῆς μεθόδου.

Ὁ Τελευταῖος περιέχει πίνακα καὶ ὀνομαστικὸν τῶν χημικῶν ἀγγείων καὶ ἐργαλείων.

Ἡ μετριωτέρα τιμὴ τοῦ ὅλου συγγράμματος, ἀσχιώτου, εἶναι διὰ τοὺς συνδρομητὰς γρότ. 30. ἀφοῦ δὲ λάβωσι τὸν πρῶτον τόμον, παρακαλεῖται ἡ φιλογενεῖά των νὰ καταβάλωσι τὸ τρίτον τῆς τιμῆς, διὰ νὰ εὐκολύνεται ἡ ἐξακολουθήσις τοῦ τύπου.

Ὁ αὐτὸς ἔχει ἤδη ἐτοίμην εἰς ἔκδοσιν καὶ Ἡθικὴν φιλοσοφικὴν, γενικὴν καὶ μερικὴν εἰς ἑνατῆτον. γρότ. 4.

Οἱ δεχόμενοι τὰς ὑπογραφὰς τῶν συνδρομητῶν εἶναι:

Οἱ Ἐπίτροποι τῆς Σχολῆς καὶ ὁ Μιχαὴλ Βασιλείου, εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἀνδρέας Πινιατέλης, εἰς Βιένναν.

Ἰάκωβος Ράϊτας, καὶ Ἀλέξανδρος Γαλάτης, εἰς Τεργέσην.

Ζωρζῆς Ροδοκανάκης, εἰς Λιθουῆρον.

Παντολέον Βλαστός, εἰς Σμύρνην.

Ὁ διδάσκαλος Κύριος Δημήτριος Ν. Φωτίλας, εἰς Βουκορέσιον.

Τὴν 25 Μαρτίου 1817.

Ν. Βάμβας.

Βιβλιοθήκη δοκίμων συγγραφέων Ἑλληνικῶν πάνυ ἐπιμελῶς φροντισθεῖσα.

Ὑπὸ τῆς ἄνωθεν ἐπιγραφῆς θέλει τυπωθῆ μετὰ τὸ Πάσχα τοῦ παρόντος χρόνου μία συλλογὴ τῶν Ἑλληνικῶν ποιητῶν καὶ ἄλλων συγγραφέων εἰς εἶδος 8, μὲ τύπον καλὸν καὶ εὐμορφον καὶ εὐκόλον διὰ τὴν ἀνάγνωσιν, μετ' ἐξηκριτωμένης διορθώσεως τοῦ σοφολογιωτάτου Κυρίου Σιέφερ, ὅστις θέλει μεταχειρισθῆ πᾶσαν τὴν ἐπιμέλειαν, διὰ νὰ μὴν τύχωσι λάθῃ εἰς τὸν τύπον. Τὸ πόνημα, εἰς μετρίαν τιμὴν πωλούμενον, τοῖς φιλέλλησι, καθὼς ἐλπίζω, δὲν θέλει εἶναι δυσάρεστον. Τὸ ὕφος πολλῶν συγγραφέων αὐτῆς τῆς συλλογῆς θέλει ἐξεταχθῆ ἀπὸ ἐπισήμους φιλολόγους πρὶν νὰ ἐκδοθῇ εἰς τύπον, καὶ δὲν θέλει ἀμεληθῇ οὐδὲν τὸ ὅτι δύναται νὰ κάμῃ τὸ πόνημα ἄξιον καὶ εὐχρηστον.

Ὁ πρῶτος τόμος περιέχων τὰς τοῦ Αἰσχύλου τραγωδίας θέλει ἐκδοθῇ εἰς τὸ ἐρχόμενον πανηγύρι τοῦ Πάσχα.

Ἐν Λειψία τῆς Σαξωνίας
εἰς τὸν Μάρτιον μῆνα 1817.

Ι. Α. Γ. Βέγγελ.

Ποιήματα.

Ἐπιτάφιον εἰς τὸν ἐπίσημον Ἀστρονόμον ἐν τῷ Κ. Β. Πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης, ποιηθὲν παρὰ τοῦ εὐκλεοῦς διδασκάλου τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπι-

σημίω κυρίου 'Α. Στεῖνου (A. Stein), τὴν 31. 'Ιανουαρίου 1817.

Sag', wess bist du, o Grab? — „Triesneker's. Ihm, dem Geliebten,

„Winkt' Urania: schnell folgt' er der Göttlichen Wink.
„Liebend blickt' er im Leben hinauf zu den seligen Sternen:
„Liebend blickt er, verklärt, jetzo zur Erde herab.“

In

Triesnekeri astronomi tumulum.

Cujus, dic, tumulus? — „Trisnekri. Arcessit amatum

„Urania: ad sedes evolat aethetias.

„E Terris spectavit amans olim astra: vicissim

„Ex astris Terras nunc quoque spectat amans.

Εἰς

τὸν τάφον Τρισνεκέρου τοῦ 'Αστρονόμου.

Εἰπὲ, τίνας τάφος εἶ; — „Τρισνέκρου· τόνδ' ἀγαπῶσα

„Οὐρανίη κάλεσεν δώματ' ἐς αἰθέρια.

„Ἐκ Γαίης ποτ' ἔβλεν· εὖ φιλῶν χαρίεντα πρὸς ἄσρα·

„Ἐξ ἄσρων Γαίην νῦν βλέπει αὖτε φιλῶν“.

Ποίημα συντεθὲν παρὰ τοῦ διδασκάλου τῆς Ἑλληνικῆς εἰς
τὸ Γυμνάσιον τοῦ Βυρτζβούργου κατὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ
βασιλικοῦ διαδόχου τῇ Βαυαρίας ἐν ἔτει 1816.

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Νῦν χρὴ προσώπως λευκοτέρῳ γελᾶν,

Νέαις νῦν ἄδειν ἐν μελέταις χαρὰν,

Νῦν πατρίδος Μουσῶν τε βαιμούς

“Ανθεσι χρὴ σεφανοῦν νεόρτοις.

Μυοῦντι ὃν γὰρ νήπιον ὄμματι
 Ἄσρων ἀπ' εἶδεν σκῆπτρα νέμων Σεὺς,
 Καλοῖσθε κοσμήδεντα δώροις
 Ἑλπίδας εἰς Βαῖων ἔδωκε,

Πάλαι γλύκιζον τῆς πατρίδος πόθος
 Ἄφῃκ', ἀδελφοί! στέμματος εὐκλεοῦς
 Ἀγαλμα, πατρώαςτ' ἔσοπτρον
 Τῆς ἀρετῆς, Λοδοῖκος ἦκε.

Τίς οὐ χαρεῖν, μικκύλος ἢ μέγας,
 Αὐτοῦ παρόντος τῆστ' ἀλόχου φίλης,
 Ἰδῶν, φιλανθρώπου κατοικεῖν
 Δαίμονα τῆς χάριτος παρ' ἡμῖν;

Καὶ τίς παλαιῶν τὴν σοφίαν φιλῶν
 Οὐ δις χαρεῖν δὴ κατιδῶν ἐνός
 Ὑπερ καρήνου συμπλακεῖσαν
 Τὴν γένεος σοφίαςτε τιμῶν;

Νέος παλαιῶν γὰρ σοφία τραφεῖς
 Θυμῷ κατέγνω τῷ βασιλεῖ,
 Τί ἐξί' τὰς μοίρας ἀδελφῶν
 Μυριάδων φορέειν ἐπ' ὤμων,

Θεῶ τ' εἶκον μυριάδων ὑπὲρ
 Βίον δροσίξειν εὐτυχίας δρόσον. —
 ὦ! δεῖτε τὸν τοιαῦτα γνόντα,
 Δέσμασι δεῖτε βόδων, πολῖται!

Nun hebe heiter lächelnd sich jeder Blick,
 Nun ström' in neuen Tönen die Freude aus;
 Des Vaterlands Altar, der Musen
 Heiligthum schmücke ein frischer Festkranz!
 Denn — Wonne! Er, den bei der Geburt der Gott,
 Der Kronen austheilt, kühr mit der Weihe Blich,
 Und ausgeschmückt mit edlen Gaben
 Schenkte den Hoffnungen Seiner Baiern,

Er, längst die Sehnsucht unserer Vaterstadt,
Ist angekommen, Freunde! Des Thrones Erb'
Und Schmuk, der Spiegel angestammter
Tugenden, LUDWIG ist angekommen.

Wer — Hoher oder Niedriger — freut sich nicht,
Zu seh'n, wie menschenfreundliche Huld mit Ihm
Und Seiner gleichgesinnten Gattinn
Wohnung sich wählet in unsrer Nähe?

Und welcher Freund der Weisheit des Alterthums
Muss nicht sich doppelt freuen, auf Einem Haupt
Der hohen Abkunft und der Weisheit
Zierden so glänzend vereint zu sehen?

Denn durch der Alten lauterer Geist genährt
Erkannte früh Sein königlich hoher Sinn,
Was heisst: das Wohl von Myriaden
Brüdern, wie eignes, am Herzen tragen,

Und gleich der Gottheit Segen herniederthau'n
Auf Myriaden Segenbedürftige! —

O! haltet Ihn, der das erkannte,
Haltet Ihn, Bürger, mit Rosenbanden!

Ε ἰ δ ἡ σ ε ι ς .

Pindari carmina ἤτοι: Πινδάρου ἔπη κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Εὐνού, οἷς προσετέθησαν σημειώσεις τοῦ Εὐνού, τοῦ Βενεδίκτου ἢ Παραφρασις καὶ Λεξικὸν Πινδαρικὸν ἐκ τοῦ Δαμμίου τοῦ Ἑτυμολογικοῦ Λεξικοῦ ἀποσπασθὲν καὶ διαταχθὲν, ἐκδοθέντα ὑπὸ Ἑρρίκου Οὐντιγφόρτου (Henr. Huntingford). Ἐν Λονδίῳ. 1814. εἰς 8ον. (1 Δίτρ. Στερλ. 10 Σ.)

Demosthenis Philippicae ἤτοι: Δημοσθένους Φιλιππικοί· εἰς χρῆσιν τῶν σχολείων, παρὰ Ἰμμ. Βεκκέρου. Ἐτέθη ὡς βάσις τὸ κείμενον τοῦ Ῥεϊσκίου. Ἐν Βερολίῳ. 1816. εἰς μ. 8ον. παρὰ Ῥεϊμήρῳ (10 γροσ.).

Ἡροδότου Ἀλικαρνασσεύως Ἱστοριῶν βιβλία ἐννέα εἰς τρεῖς τόμους. Ἐν Λειψία, 1816 εἰς 12. παρὰ Ταουχινίκῳ. (1 2/3 τάλ.).

Σημειώσεις κριτικαὶ εἰς τὸν Θουκυδίδην, συγγραφεῖσαι παρὰ Ἑρνεσ. Φριδ. Πόππου. Ἐν Λειψία. 1815. εἰς 8ον. παρὰ Φλεϊσχέρῳ τῷ νεωτ. (1 1/2 τάλ.).

Ξενοφώντος Ἀνάβασις, πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, ἐκδόθεισα παρὰ Ἰ. Μ. Ζυλάνδρῳ (Holzmann). Ἐν Καρlsruhe (Carlsruhe). 1816. εἰς 8ον. μ. (2 φιορ.).

Πλάτωνος βίος καὶ συγγράμματα. Platons Leben und Schriften. Ein Versuch, im Leben wie in den Schriften das Wahre und Aechte von Erdichteten und Untergeschohenen zu scheiden, und die Zeitfolge der ächten Gespräche zu bestimmen. Als Einleitung in das Studium des Platon, herausgegeben von Dr. und Prof. Fried. Ast. Ἐν Λειψία, παρὰ Βεϊτμανῳ, 1816. εἰς 8ον. (2 τάλ.).

Πλάτωνος Διάλογοι. Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστὶ· παρὰ Ἰμμ. Βεκκέρου. Τόμ. Α'. Μέρ. Α'. Ἐν Βερολίῳ, παρὰ Ῥεϊμήρῳ, 1816. εἰς 8ον. (ἡ κατὰ συνδρομὴν τιμὴ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς εἰς πέντε τόμους εἶναι 12 τάλ.).

Aristoteles Naturgeschichte der Thiere, übersetzt und mit Anm. begleitet von D. F. Strack. Ἐν Φραγκοφορτίῳ παρὰ τὸν Μοῖνον, παρὰ Ἑρμάνῳ, 1816. εἰς μ. 8ον. (1 1/2 τάλ.).

Θεοφράστου Ἐρεσίου περὶ φυτῶν ἱστορίας βιβλία δέκα. Ἑλληνιστὶ μετὰ συλλάβου τῶν γενῶν καὶ εἰδῶν, γλωσσario καὶ σημειώσεων, παρὰ Ἰω. Στακχουσίου. Τ. Α'. Β'. Ἐν Ὁξονία 1813. εἰς 8ον. μετὰ τεσσάρων χαλκογραφιῶν.

Agatii Phaenomena et Diosemea. ἤτοι Ἀράτου Φαινόμενα καὶ Διοσημεία, οἷς προστεθήσαν Ἐρατοσθένους Καταξερισμοί, καὶ Διονυσίου Περιήγησις Οἰκουμένης. Ἑλληνιστὶ, παρὰ Φ. Κ. Μαθία, μετὰ δύο λιθογραφικῶν πινάκων· Ἐν Φραγκοφορτίῳ παρὰ τὸν Μοῖνον, παρὰ Ἑρμάνῳ, 1816.

τοῦ προεισοδιώδους λόγου του, καὶ ἀπὸ τὰς προτεθείσας εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστου λόγου εἰδίσεις. Εἰς τὸ κείμενον τοῦτο θέλομεν εὐρεῖ τὰ ἀποσπάσματα ἑπτὰ λόγων τοῦ Κικέρωνος· τὰ μὲν τῶν τριῶν πρώτων εἶναι πάντῃ νέα καὶ κατὰ τὸ κείμενον καὶ κατὰ τὸ ὑπόμνημα· εἰς δὲ τὰ τελευταῖα τέσσαρα εὐρίσκεται μόνον τὸ ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀνέκδοτον.

Λόγος κατὰ Κουρίωνος καὶ Κλωδίου (Curion et Clodius.). Ἐκ τῆς διηγητορίας ταύτης μᾶς ἔμειναν πολλὰ ὀλίγα ἀποσπάσματα· τὰ ἤδη ἀνακαλυφθέντα μετὰ τοῦ ὑπομνήματος ἀρκοῦσι νὰ μᾶς δώσωσι πληρεστάτην αὐτῆς ἰδέαν. Ἀναγινώσκοντες τινὰ τεμάχια τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κικέρωνος, καὶ μάλιστα τὴν πρὸς Ἀττικὸν ἰς. Ἐπιστολὴν τοῦ πρώτου βιβλίου, δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἐξεφανήθη ὁ λόγος αὗτος. Τὸ ἔγκλημα τοῦ Κλωδίου ἦτον, ὅτι ἐδεδήλωσε τὰ μυστήρια τῆς Ἀγαθῆς Θεᾶς (τῆς Δήμητρος), ἐμφαίνων, μεταμορφωμένους εἰς γυναῖκα, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καίσαρος, ὅπου ταῦτα ἐωρτάζοντο. Κουρίων ὁ πατὴρ ἡτοσυνήγορος τοῦ ἐναγομένου, καὶ, κατὰ τὸ νέον ὑπόμνημα, ἐδοξαζαν τότε, ὅτι αὐτὸς ὠφελήθη ἀπὸ τὰς διημεύσεις (proscriptions) τοῦ Σύλλα, καὶ ἀπέκτησεν ἕνα ἀγρὸν, ἀνήκοντα εἰς τὸν Μάριον. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν ἐνὸς χωρίου τῆς πρὸς Ἀττικὸν ἐπιστολῆς, τὸ ὁποῖον πολλοὶ διερμηνεύται ἐννοήσαν καὶ ἀτόπως καὶ παραλόγως. Ὁ λόγος εἶναι περὶ Κουρίωνος, ὅστις ἐκυρίευσεν τὸν ἀγρὸν τοῦ ἐξ Ἀρπίνου Μαρίου (Marius d'Arpinum), καὶ ἔχει τῆς ἀδελφῆς τοῦ Κλωδίου, ἣτις ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Κικέρωνα.

Λόγος περὶ τῶν Μίλωνος χρεῶν. De aere alieno Milonis. Δὲν ἐσώζετο οὔτε κανὲν λείψανον, οὔτε μνήμη ἐγίνετο τοῦ λόγου τούτου· ὅθεν ἡ ὑπόθεσις, τὰ ἀποσπάσματα καὶ τὸ ὑπόμνημα εἶναι πάντῃ νέα. Προτῆτερα ἡξευράμεν μόνον, ὅτι ὁ Μίλων ἔκαμε χρεὴ ἄπειρα· τῶρα μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ Κλωδίας ἐγκάλεσεν εἰς τὴν βουλὴν τὸν Μίλωνα ὡς ἄξιον ἐξώσεως (Exclusion). Ὁ Κικέρων ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισίν του, καὶ ἐδιηγόρησε κατὰ Κλωδίου μὲ τὴν συνειδισμένην σφοδρότητα τῆς εὐγλωττίας του. Φαίνεται ὅτι τοῦτο συνέβη ἐν ἔτει τῆς Ῥώμης 702 ὀλίγον προτῆτερα ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Κλωδίου.

Λόγος ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἑρμογένους Προγυμνάσματα, ἰδιορθωθέντα καὶ ἐξηγηθέντα μετὰ σημειώσεων τοῦ Ἑρηνίου καὶ ἰδίων αὐτοῦ, παρὰ Μ. Γ. Οὐέσενμeyerου· ἐν Νορμδέργῃ, παρὰ Λεχνήρῳ, 1812. εἰς 8ον. (8 γροσ.)

Μέμνωνος ἱστοριῶν τῆς κατὰ τὸν Πόντον Ἡρακλείας ἀποσπάσματα διασωθέντα παρὰ Φωτίῳ. Ἑλληνισί. Μετὰ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως τοῦ Λαυρ. Ροδομάννου. Προστέθηκαν δὲ καὶ τῶν Ἡρακλειωτῶν ἱστορικῶν, τοῦ Νύμφιδος, Προμαθίδου καὶ Δομιτίου Καλλιστράτου Λεῖψανα, παλαιῶν ἄλλων ἱστορικῶν χωρία περὶ τῆς ἐν Πόντῳ Ἡρακλείας, καὶ Χίωνος Ἡρακλειώτου αἰ φερόμεναι ἐπιστολαὶ μετὰ τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως τοῦ Ἰ. Κασελίου. Μετὰ πολλῶν σημειώσεων ἐκδοθέντα παρὰ Ἰ. Κορν. Ὁρελλίου· ἐν Λειψία, παρὰ Βεϊτμάννῳ, 1816 εἰς μ. 8ον. (εἰς χαρτ. τοῦ τύπου 1 1/3 τάλ., χαρτ. τοῦ γραψίμ. 2 ταλ.)(*)

Ἰωάννου Τζέτζου τὰ πρὸ Ὀμήρου, τὰ Ὀμήρου καὶ τὰ μεθ' Ὀμήρου· οἷς προστεθήσαν καὶ ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Χρυσομαθείας τοῦ Πρόκλου· παρὰ Ἰμμ. Βεκκέρου, ἐν Βερολίνῳ, παρὰ Ρεϊμῆρῳ, 1816. εἰς 8ον. μ. (14 γροσ.).

Sapphōs Oden, griech. und deutsch. Σαπφούς Ὀδαὶ Ἑλληνισί καὶ Γερμανισί μετὰ ἐξηγητικῶν σημειώσεων, παρὰ Ἐ. Ἀντ. Λ. Μοϊδίῳ, ἐν Ἀννοουέρα (Hannover), παρὰ Ἀνῶ (Hahn), 1815. εἰς 8ον. (5 γροσ.).

Commentationum Eleaticarum pars prima. Xenophanis, Parmenidis et Melissi doctrina e propriis philosophorum reliquiis veterumque auctorum testimoniis exposita a Christ.

(*) Ὁ ἱστορικὸς οὗτος Μέμνων ἐξῆ, πιθανῶς, ἐπὶ Αὐγούστου· Ἀλλὰ κατὰ τοῦ Σαξίου τὸ Ὀνομαστικόν (Sax. Onomast. lit. T. I. p. 181) δὲν δύναμθα νὰ παραδεχθῶμεν τοῦτο ὡς τόσον βέβαιον. Εἰς 16 βιβλία συνέγραψεν ὁ Μέμνων ὑπομνήματα ἱστορικὰ περὶ τῆς κατὰ τὸν Πόντον Ἡρακλείας, ἐπ' ἀρχῆς αὐτῆς ἕως τοῦ θανάτου τοῦ Πυθαγόρου, πρὸς τέλος τῆς πόλεως αὐτῆς παρὰ τῇ Γουλφ Καίσαρι. Τὰ ἀπὸ βιβλίου 9—16 παρὰ τῷ Φωτίῳ διασωθέντα ἀξιόλογα ἀποσπάσματα εὑρύναξεν ὁ Ἑρρίκος Στέφανος καὶ ἐξέδωκε μετὰ τῶν Λειψάνων τοῦ Κτησιῶ καὶ Ἀγαθαρχίδου κ. λ. ἐν πρώτοις Ἑλληνισί ὅλα ὅμῳ κατὰ τὸ 1557 ἔτος καὶ ἰδίως ἀνὰ ἐν ἑκάστῳ μετὰ Λατινικῆς μεταφράσεως ἐν ἔτει 1594 εἰς 8ον., τῶν ὁποίων ἐφάνησαν ἑπτα αἱμα δύο ἐκδόσεις Ἑλληνισί καὶ Λατινισί ἐν Γενεύῃ κατὰ τὸ 1593 ἔτος εἰς 8ον. καὶ μία ἄλλη μετὰ μιᾶς νέας μεταφράσεως παρὰ Ρίχ. Βρέτον ἐν Ὁξωνίᾳ ἐν ἔτει 1597.

Aug. Brandes. 'Εν 'Αλτάνη , παρὰ 'Αμμερίχω , 1813. εἰς 8ον. (1 ταλ.).

'Εν τῷ συγγράμματι τούτῳ ὁμιλεῖ ὁ Κύριος Βράντης περὶ τῶν συγγραμμάτων καὶ Λειψάνων τοῦ Ξενοφάνους καὶ Παρμενίδου.

'Εφ' ὅρου τοῦ Κυμαίου Λείψανα, συλλεγέμενα καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Μ. Μαρξίου· ἐν Καρολισυχίῳ, παρὰ τῷ Μαρξίῳ, 1815. εἰς 8ον. μ. (2 ταλ.).

Ξενοφῶντος συγγραμμάτια πολιτικά, ἱππικά καὶ κυνηγητικά μετὰ τοῦ κυνηγητικοῦ λόγου τοῦ Ἀρρίανου, ἐρμηνευθέντα καὶ ἐκδοθέντα παρὰ Ἰ. Γ. Σνεϊδέρου, ἐν Λείψῳ παρὰ Hahn, 1815. εἰς 8ον. μ. (2 1/2 ταλ.).

Ε Ι Δ Η Σ Ε Ι Σ

περὶ Γαλλικῶν βιβλίων.

Abregé de l'histoire Suisse, trad. de l'Allemand, par J. Gaudin. 8. à Zurich, Orell, Füssli et Comp.

Application de l'Algèbre à la Géométrie, par le Prof. Develey, avec fig. in 4. (à Zurich, Orell, Füssli et Comp. en comm.)

Archives des découvertes et des inventions nouvelles, faites dans les sciences, les arts et les manufactures tant en France que dans les pays étrangers pendant l'année 1816. ou Tome 9me. in 8. à Paris, à Strassburg et à Londres, Treuttel et Würtz.

Bibliothèque d'éducation, pour le premier âge. Tom. 7. à 14. 24. à Brunswic, Pluchart

Bibliothèque des Dames, ou recueil en prose et en vers des plus beaux morceaux de Littérature, reflexions morales, biographies modernes, contes anecdotes, etc. 4. Voll. avec grav. color. gr. in 8. à Brunswic. Pluchart.

Buffon de la jeunesse, 2 Voll. av. 70. fig. enluminées d'après nature. 24. à Brunswic, Pluchart.

Catalogue Systémat. de la nouvelle littérature Française ou resumé général des livres nouv., cartes geograph. etc. qui ont été publiées en France dans le cours de l'année 1816. 8. à Paris, à Strassburg et à Londres, Treuttel et Würtz.

- Catalogue Systémat. des livres de la bibliothèque de Paul Demidoff, Arrangé suivant son système bibliograph., disposé et mis en ordre par lui-même. Publ. av. une préface par le Prof. Fischer, gr. in 4 à Moscou, (à Leipsic, J. B. G. Fleischer en C.)
- Considérations philosoph. et morales sur le Magnétisme animal, ses principes et ses rapports avec le fluide nerveux, les esprits animaux, le Galvanisme et l'électricité par Charl. Cadot, in 8. à Brunswic, Pluchart.
- Contes et historiettes à l'usage de la jeunesse, publiées p. Mad. de Genlis. 8. à Jena, Schmidt et C.
- Correspondance choisie de Benj. Franklin, suivie de ses mémoires, publiés par son petit fils W. Temple Franklin, et trad. en françois in 8. 3. Voll. à Paris, à Strassburg et à Londres, Treuttel et Würtz.
- Description des arts et métiers à l'usage de la jeunesse, ornée de 24. grav. color. 24. à Brunswic. Pluchart.
- Description des plantes rares de la Malmaison et de Navarre, par A. Bonpland, Livr. 9. a 11. ou dern. in fol. av. fig. en couleur, à Paris, librairie grecque, latine, allemande.
- Dialogues Français et Allemands propres à apprendre les diff. expressions figurées et les idiotismes les plus usités de la langue françoise et c. par C. M. de Servais. gr. in 8. à Vienne, Aloys Doll.
- Dictionnaire des sciences médicales, par une société de Médecins et de Chirurgiens. Tome 1. à 17. av. fig. in-8. à Paris. (à Leipsic, Grieshammer en C.)
- Dictionnaire des sciences naturelles, dans le quel on traite méthodiquement des différents êtres de la nature, considérés soit en eux — mêmes, d'après l'état actuel de nos connoissances, soit relativ. à l'utilité qu' en peuvent retirer la médecine, l'agriculture, le commerce et les arts; suivi d'une biographie des plus cél. naturalistes etc. Par plus. professeurs du jardin du Roi et des princ. écoles de Paris. Livraison 1. à 3. à Strassburg, Levrault, à Leipzig, Mittler, et à Francoforts. le Mein, Jaeger.
- Elémens de Géométrie, par le Prof. Devey. Sec. édit. 8. (à Zurich, Orell, Füssli et Comp. en C.)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

εἰς τὸν ΙΑ'. Ἀρ. τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ. Ἰεν. α'. 1817.

ΑΝΤΙΡΕΨΙΣ

Εἰς τὴν ἐν τῷ Παραρτήματι τοῦ Α. Ε. Ἀρ. 1. ἐκδοθεῖσαν
περὶ Ὁδέσσης διατριβὴν, συγγραφείσα παρὰ τινος
Γραικοῦ ἐκ Συμφερουπόλεως, τῆς ἐν Ταυρίδι.

Παρατηρῶ μὲ λύπην μου, ὅτι πολλοὶ τῶν ὁμογενῶν θέ-
λοντες νὰ κρίνωσι τὴν κατάστασιν τοῦ Κοινοῦ τῶν νῦν Ἑλ-
λήνων, σκοπὸν ἔχοντες τὴν διόρθωσίν του, ἀπατῶνται πολ-
λάκις εἰς τὰς κρίσεις των, καὶ ἂν ποτε συμβαίῃ νὰ μὴν
ἀπατῶνται, ὅταν φανερόνωσιν ὅμως ψυμνὴν τὴν ἀλήθειαν,
ὅπου μάλιστα γίνεται δημόσιος ἐπίπληξις διὰ οὐσιώδη ἐ-
λαττώματα εἴτε σφάλματα τοῦ ὅλου ἔθνους, ἀποτυχαίνου-
σιν ὅμως τὸν σκοπόν των, διὰ τὸν ὅποιον γράφουσιν, ἐπει-
δὴ δὲν ἤξεύρουσι νὰ παρρησιάσωσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην μὲ
κόσμια καὶ σεμνὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια εἶναι οἱ καλοὶ
λόγοι.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἀνωτέρω διατριβῆς, θέλων νὰ πε-
ριγράψῃ τῶν Ὁδησσιῶν τὴν κατάστασιν, ἐγελάσθη κατὰ
δυσυχίαν καὶ εἰς τὰς δύο ἀνωτέρω περιτάσεις ἤγουν καὶ
ἔκρινεν ἢ ἐδιηγῆθη σφαλερὰ πολλά, καὶ, ὅπου εἶπε τὴν ἀ-
λήθειαν, πάλιν ἀγανάκτησιν ἐπροξένησεν εἰς τὰς ψυχὰς
τῶν φιλοτίμων, διότι δὲν ἤξευρε νὰ τὴν συγκεράσῃ μὲ τὸ
μέλι τῆς σεμνολογίας. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ λόγου ἀποδείχνει
τὸν ἄνδρα φιλογενὴ μὲν, ἀλλὰ πολλὰ ἐλεύθερον καὶ πολ-
μηρόν. Διὰ τοῦτο ἐγὼ εἶμαι πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ
θεωρήσω τὸν ἄνδρα, ὡς μισογενὴ καὶ ἐχθρόν τῶν Ὁδησι-
ῶν, ὡς ἤκουσα τινὰς πολλὰ ὀρμητικὰ καὶ σκληρὰ νὰ τὸν
κρίνωσιν· δὲν λείπω ὅμως καὶ ἀπὸ τὸ χρέος μου νὰ ἐκθέσω
ἐδῶ τὰ τῆς διατριβῆς του σφάλματα, πρῶτον μὲν, διότι
ἔχει χρέος πᾶς ἀληθὴς Γραικός, ὅταν βλέπῃ τὸ γένος ἀδι-
κῶς κατηγορούμενον, ἢ αὐτὸς ἐκεῖνος νὰ συγγράψῃ, ἢ ἂν
αὐτὸς δὲν ἔχῃ τὴν γύμνασιν εἰς τὸ συγγράφειν, νὰ ἐνερ-

κατάσιχα τούτου τοῦ συστήματος ἔγιναν εἰς Ἰταλικὸν ἰδίωμα, δὲν ἤμπορεῖτις ἐκ τούτου νὰ συμπεράνη, ὅτι ἔγιναν οἱ Φράγκοι σχεδιασαὶ καὶ ἀνορθωταὶ αὐτοῦ· καὶ, διὰ νὰ διαλυθῇ οὗτος ὁ συμπερασμὸς, ἤμποροῦν ἐνθὺς, ὅτάν θέλουν, νὰ τα γράψωσιν ἐπομένως εἰς Γραικικὴν διάλεκτον, ὡς Γραικοὶ ὅλοι καὶ οἱ διοικοῦντες καὶ οἱ γραμματικοὶ ὡς καὶ οἱ δοῦλοι.

Σελ. 4. Οἱ Γραικοὶ τῆς Ὀδέσσης ἀκόμη ἔχουσιν ἔχειψιν πολλῶν πραγμάτων πρὸ πάντων ἔχουσιν ἀκόμη μεγάλην χρεῖαν ἐμπορικῆ πνεύματος κ. τ. λ. Πρὸς ἀναίρεσιν τούτων πέμπω τὸν ἀναγνώσῃν εἰς τὸν ἀκόλουθον παράγραφον (σελ. 9.) Ὅτι ἡ σύμπνοια, ἣτοι ἡ ἐντελής ἀναμέσων τῶν ὁμόνοια, εἶναι τὸ μόνον μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν πολλῶν ἐπωφελῶν πραγμάτων, εἶναι ἀναντιρρήτον· ὅτι ὅμως καὶ αὕτη δὲν τοὺς λείπει, εἶναι προφανέστατον· ἐπειδὴ ἂν αὐτὴν δὲν εἶχαν οἱ Ὀδησσινοὶ, δὲν ἦθελαν εὐτυχεῖ μερικῶς καὶ γενικῶς τὰ παρ' αὐτῶν διοικούμενα συστήματα.

Σελ. 5. λέγει ὅτι οἱ Φράγκοι πάλιν ἐρμηνεύσαν τοὺς Γραικοὺς νὰ συστήσωσι χρηματισήριον (Μπόρσαν), λέσχην (Καζίνον) καὶ λογάδας (Δεπουτάτους)· καὶ οἱ μὲν λογάδες ἐσυστήθησαν, πλὴν ἐδόθη ἡ ἐξουσία εἰς τοὺς ὀλίγους Φράγκους, οἵτινες δὲν εἰσακούονται ἀπὸ τοὺς πολυπληθεῖς Γραικοὺς, ἐπειδὴ μὴν ἡξεύροντες οὗτοι Γαλλικὰ, δὲν καταλαβαίνουν οὔτε τὰ λεγόμενα οὔτε τὰ προβαλλόμενα, διὰ τοῦτο ἐπιστρέφει ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια ἄπρακτος.

Καθ' ἑνάς ἡξεύρει, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ χωριάται τῶν Γραικῶν εἶναι συνειδησμένοι παιδιόθεν νὰ ἔχουν τοὺς Προεστώτας τῶν, οἵτινες φέρουσι τὰ δίκαια τοῦ τόπου, καὶ οὗτοι ἐν καιρῷ νὰ συγκαλοῦν τοὺς λοιποὺς ἐγκριτωτέρους τῆς χώρας εἰς ἀναγκαίαν τινὰς περιστάσεις· ἐκτὸς τούτου ἦσαν ἐδῶ Κωνσταντινουπολῖται καὶ Σμυρναῖοι, εἰς τῶν ὁποίων τοὺς τόπους εἶναι πρὸ πολλῶν χρόνων μὲ τάξιν καὶ δύναμιν οἱ λογάδες· προσέτι ἦσαν ἐδῶ τότε καὶ πραγματευταί, οἵτινες διέτριψαν ἱκανοὺς χρόνους εἰς τῶν Φράγκων τὰς ἐννομωμένας πόλεις, καὶ ἡξεύραν ἐντελῶς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀπλῶς λεγομένης Δεπουτατζιόνες. Τοιοῦτοι ἄρα ὄντες

οἱ τότε Γραικοὶ δὲν εἶχαν ἐπομένως ἔνδειαν εἰδήσεως καὶ ἰκανότητος εἰς τὸ νὰ συζητήσωσι τὰ καλὰ χωρὶς τῶν ἄλλογενῶν τὴν συνδρομὴν· ἐπειδὴ ὁμως ἠθέλησαν νὰ καταστήσωσι καὶ αὐτοὺς συνδιοικήτας, ὥς ἡμπορεῖ νὰ συγκαταριθμηθῇ εἰς εὐνομούμενας πόλεις ἕκαστος τῶν πολιτῶν ὅποιουδήποτε γένους καὶ θρησκείας, τοῦτο δὲν δηλοῖ καὶ ὅτι τοὺς ἔδωκαν τὴν ἐξουσίαν. Ἀπὸ τοὺς ἐδῶ Γραικοὺς πραγματευτὰς οἱ περισσότεροί ἤξεύρουσι τὰ Ἰταλικά, πολλοὶ δὲ ἄλλοι τὰ Ῥωσικά, καὶ πολλοὶ ἄλλοι τὰ Γερμανικά καὶ Γαλλικά, ἐκτὸς τινῶν, οἵτινες εἶναι μὲ τρεῖς καὶ τέσσαρας ξένας γλώσσας· διὸ ἀπατάται ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν περὶ τῶν Ὀδησσινῶν κρίσιν, ὅτι δὲν καταλαμβάνεν ἔτε τὰ λεγόμενα ἔτε τὰ προβαλλόμενα, ἐπιστρέφοντες ἄπρακτοι.

Τῆτο τὸ ἄτοπον οἱ Γραικοὶ δὲν ἐφρόντισαν ἀκόμη νὰ διορθώσωσι, διὰ τῆτο καὶ δύο ἐκλεκτοὶ ἐπίτροποι Γραικοὶ (Deputati), φέροντες τὸ πρόσωπον τῆς γένους των, δὲν ἔχουν ἀκόμη κανένα χαρακτηριστῆρα (τρεῖς καὶ μίαν ἰσχὺν), καὶ ἔτε χρηματιστήριον (Borsa) ἐσύστησαν, τὸ τόσον ἀναγκαῖον εἰς αὐτοὺς. . . . Πόσον ἐπροσπάθεισεν ὁ αἰμίμης Δουξ Ῥισσελίου νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποκτήσεως εὐσυστάτου ἐκλεκτῶν ἐπιτροπῆς. . . . ἀλλ' οἱ Γραικοὶ ἐσάθισαν πάντοτε ἀπρόσιτοι καὶ εἰς τὸν Ῥισσελίου καὶ εἰς τὸν Λανζερὼν, διὰ τοῦτο καὶ σεροῦνται πολλὰ ἐπόμενα τῆς ἰδίας αὐτῶν εὐτυχίας καὶ τῆς εὐχαριστήσεως τῆς Βασιλείας. "Αν ἐγνώριζαν καλῆτερα τὰ συμφέροντά των, ποῖος ἀμφίβαλλεν ὅτι ἕως τῶρα ἠθέλαν ἔχει συζητήσας ἐταιρείας

τόσον εἰς τὴν Περσίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Τουρ-
κίαν, ὅθεν νὰ φέρωσιν ἄπειρα πλούτη;

Ἐν ᾧ ἦτον καιρὸς διὰ σύσασιν τοιούτων συζημάτων, ὁ Δουξ Ἰρσσελιοῦ ὅχι μόνον δὲν εἶχε καιρὸν νὰ καταγίνεται πρὸς ἔμπνευσιν τοιούτων, διὰ τὰς ἀπείρους μεγάλας πολι-
τικὰς φροντίδας ὅπου τὸν ἐνασχολοῦσαν ἐν καιρῷ πολέμου, ἀλλ' οὔτε τὸ ἐνθυμᾶτο καὶ μ' ὅλον ὅτι οἱ πραγματευ-
ται αὐτοὶ ἐζήτησαν καὶ μετέπειτα τὰ δίκαια ὡς πρὸς τοὺς
λογάδας, ἀκόμη δὲν τὰ ἔλαβαν ἐν τάξει· διὸ καὶ οἱ λογά-
δες αὐτοὶ εἴτε Γραικοὶ εἴτε Φράγκοι δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ἔ-
χουν τὴν ἀνήκουσαν ἰσχύν. Τοῦτο τὸ ἄτοπον δὲν ἤμπορεῖ
νὰ διορθωθῇ ἄλλῶς, παρὰ ὅταν συνενωθῶσιν ἀναμέσονται
σφιγκτὰ οἱ Γραικοὶ καὶ τὸ ζητήσωσιν ἐπιπόνως, ἀπὸ τὸ
ὅποῖον καὶ θέλουν ἀφελεῖσθαι μεγάλως. Κάνεις δὲν ἤμπο-
ρεῖ νὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ ὀνομάσῃ τοὺς Γραικοὺς ἀπρόσιτους
πρὸς τὸν Δουκᾶ Ἰρσσελιοῦ καὶ πρὸς τὸν ἄριστον ἡμῶν κυβερ-
νήτην Κόμητα Λανζερών, καθότι δὲν ἐπισκέπτοντο συνε-
χῶς τὸν πρῶτον, ἢ δὲν ἐπισκέπτοντο τῶρα τὸν δεύτερον,
μὴ θέλοντες νὰ γίνωνται ὀχληροί.

Ἀπορίας ἄξιον εἶναι ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς θέ-
λει νὰ ἀνεγείρωνται ἑταιρεῖαι εἰς τὴν Περσίαν, νὰ κερδι-
ζονται ἄπειρα πλούτη, νὰ συζήνωνται ἐμπορικὰ συστήματα
κατὰ μίμησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων κ. τ. ε., χωρὶς νὰ
σοχασθῇ διόλου, μετὰ πόσους χρόνους τῆς συστάσεώς των αἱ
περιέχουσαι τὰ τοιαῦτα πόλεις τὰ ἀπέκτησαν, καὶ χωρὶς
νὰ ἐξετάσῃ πόσους χρόνους σώζεται ἡ Ὀδέσσα! πῶς ἡ κα-
τάστασις τῶν πλησιοχώρων τῆς τόπων πρὸ 15 χρόνων, ἀπὸ
τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ λαμβάνῃ τροφὰς καὶ ἄλλας ὕλας;
Ἐρημίαι. Ποία ἡ σιματινὴ μεγάλη χώρα διὰ νὰ τὴν συν-
δράμῃ; καμμία. Ἀς ἐξετάσωμεν καὶ πότε ἔπρεπε νὰ γίνω-
σιν αἱ ῥηθεῖσαι Περσικαὶ καὶ Τουρκικαὶ Ἐταιρεῖαι. Ὁ συγ-
γραφεὺς βέβαια ἐννοεῖ πρὸ πολλοῦ· ὅμως ποῖον παρωχήμε-
νον χρόνον ἐννοεῖ; τὸν τοῦ 1808 ἢ 1810; ἀλλὰ τότε ἡ Ῥωσ-
σία εἶχε πόλεμον καὶ κατὰ τῆς Περσίας καὶ κατὰ τῆς Πόρ-
τας· τὸν τοῦ 1800; ἀλλὰ τότε ἡ Ὀδέσσα δὲν εἶχεν ἀκόμη
ἀποθήκας (μαγαζία) ἀναλόγους μὲ τὰς φανταζομένης πλου-
σίας Περσικὰς πραγματείας, διὰ νὰ τὰς βάλῃ.

Μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1792, μόλις εἶχεν ἐπικυρωθῇ ἡ ἀπόκτησις τῶν ἐν Ὀδέσσῃ τόπων. Κατὰ τὸ 1796 ἡ αἰμίμητος Μεγάλη Αἰκατερίνα ἡ Δευτέρα ἀνόμασε τὰς ἐδῶ τότε Καλύδας ἢ τὸν τόπον, Ὀδέσσαν, χαρίζουσα εἰς αὐτὴν διάφορα προνόμια, ἅτινα ἐπέσυραν ἐγκατοίκους καὶ τὸ ἐμπόριον. Μετὰ ταῦτα, μέχρι τῆς σέψεως τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ πρώτου, αἱ περιστάσεις, οἱ σκοποὶ ἢ τὰ μέσα τῆς Διοικήσεώς της δὲν ἐξάθισαν τόσον βοηθητικὰ εἰς τὴν Ὀδέσσαν, ἢ ὅποια κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ἀντὶ τῆς αὐξήσεως, ἡναγκάσθη νὰ ἐπισθοποδίσῃ, ἐκτὸς ἐνὸς λιμένος, ὡς ἀναγκαιοτάτου εἰς παραβαλάτσιον χώραν, ὅστις ἐζητήθη καὶ ἐσυγχωρήθη εἰς τοὺς Γραικοὺς νὰ ἀρχισθῇ.

Τοιαύτη ἔμεινεν ἡ Ὀδέσσα μέχρι τοῦ ἔτους 1801, ὅτε ἡ εἰρήνη τῆς Λυνεβίλ, καθήσυχάζουσα τὴν Εὐρώπην, καθυστάχασε καὶ τὸν πόλεμον μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας. Μετέπειτα ἄρχισε βαθμίδον ἡ αὐξήσις τοῦ ἐμπορίου τῆς Ὀδέσσης, τῆς καλλιιεργείας τῶν περὶ τὴν πλυσίων τόπων της, καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας. Πλὴν αὕτη ἡ αὐξήσις, ὅποιαςδὴποτε φύσεως καὶ ἂν ἦτον, μόλις ἐξαρκοῦσε τὰ χρειασθέντα τέσσαρα χρόνια πρὸς οἰκοδομὴν Ἐκκλησιῶν, Ὀσπιτίων καὶ Μαγαζίων διὰ τὴν κατάθεσιν τῶν πραγματεϊῶν, τουτέστι πρὸς τὰ ἀναγκαϊότατα. Μετὰ ταῦτα ἠκολούθησεν ὁ πόλεμος μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ῥωσσίας, ὅστις, ἂν καὶ δὲν ἐζημιώσῃ γενικῶς τὴν Ὀδέσσαν ἕως ὅτου ἐπεκράτησεν, ἤγουν ἕως τοῦ 1812, ὅμως οὔτε τὴν ὠφελισε γενικῶς, εἰ μὴ μερικῶς, ἐξ αἰτίας τῶν χειροτεχνημάτων, ὅπου ἐπερνοῦσαν ἀπὸ ἐδῶ εἰς τὴν Τουρκίαν, ὅθεν ἐπερνοῦσαν πάλιν πραγματεῖαι εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ Γερμανίαν καὶ Ῥωσσίαν. Πλὴν ἄλλο κακὸν χειρότερον τοῦ πολέμου ἐπεσυνέβη τῷ 1812, τουτέστιν ἡ Πανώλης νόσος, ἣτις, ἐκτὸς ὅπου ἐσώκασε τὰ προτιτερινὰ κέρδη, ἠφάνισε καὶ τὰ Κεφάλαια, ὥστε κατὰ πρώτην φοράν εἰς τὰ 1813 ἔγιναν εἰς Ὀδέσσαν ἀρεταὶ χρεωκοπῖαι (φωλλιμένα), ὅχι μόνον διὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐπιδημικὴν ζημίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς καίσας εἰς Μόσχαν τῶν Ὀδησσινῶν πραγματείας, καὶ διὰ τὰς λοιπὰς κλεισθεῖσας ἐδῶ πολὺν καιρὸν, μὴ δεχομένας εἰς τὸ ἐσώτερον διὰ τὴν ὑποψίαν ὅτι ἤμποροῦσαν νὰ ἦναι μολυσμένα. Λοιπὸν μόνον μετὰ τὸ 1813 ἢ κατὰ τὸ 1814 ἤμπορουν νὰ εἴπωσιν

οἱ Ὀδησσινοὶ Γραικοὶ, ὅτι ἄρχισαν νὰ χαίρωνται τακτικὸν ἐμπόριον, τὸ ὅποιον ἐπειδὴ ἦτον καὶ ἐπικερδέστατον, μάλισα κατὰ τὸ 1815 καὶ 1816, δὲν ἄφησαν κατ' αὐτοὺς τούτους τοὺς χρόνους τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ συζητήσωσι κατὰ μὲν τὸ 1814 καὶ 1815 τὰ ἐπωφελεῖ συζήματα τῶν Γραικῶν Ἀσφαλισῶν, καὶ τὸ Ἐμπορικῶν Δανείων Κιθώτιον (Banca), κατὰ δὲ τὸ 1816 καὶ 1817 τὴν Ἑταιρείαν τῶν Ἑνωμένων Ἀσφαλισῶν Γραικῶν, ἀξιόλογον τόσον διὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν μελῶν της, ὅσον καὶ διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀξιόπαινον αὐτῶν συνεισφοράν εἰς τὸ Ὀδησσινὸν Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, τὸ ὅποιον θέλει λαμβάνει παρ' αὐτῆς 30 % τὸν χρόνον ἐκ τοῦ κέρδους της. Λοιπὸν εἰς τὸ διάστημα τριῶν χρόνων, ἐποῦ ἤμπορεῖ νὰ καταταχθῇ ἡ Ὀδέσσα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ὁπασοῦν τακτικῶν ἐμπορικῶν πύλων, ἤμποροῦσε νὰ ἐπιχειρήσῃ τόσον μακρυνὸν ἐμπόριον, ὅσον τὸ τῆς Περσίας, ἐν ᾧ εἶχε χρεῖαν ἄλλων πραγμάτων, χωρὶς τῶν ὁποίων ὅχι τὸ μακρυνὸν ἀλλὰ καὶ τὸ σιματινὸν ἐμπόριον ἔμενε πάντῃ ἀβοήθητον; Πλὴν, καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἔλειπαν εἰς τὴν Ὀδέσσαν αὐτὰ τὰ χρειωδέστερα, συγκρινόμενου τὸ Περτικὸν ἐμπόριον ὡς πρὸς τὸ τῆς Ὀδέσσης εἰς τὰ σιτάρια, πάλιν δὲν ἐσύμφερε διὰ τὴν πολυκαιρίαν καὶ τοὺς κινδύνους τῆς ἐπιχειρήσεώς του.

Σελ. 6. Οἱ Γραικοὶ λέγουσιν καὶ δικαιολογοῦνται, ὅτι ἡ ἄγνοια τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἰταλικῆς γλώσσης . . . τοὺς ἔκαμεν ἀπρόσιτους· διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐντρέπονται μὲ τὰ ὀλίγα τῶν Ῥωσσικῶν, φαίνονται προηγούμενοι οἱ Φράγκοι κ. τ. ε.

Ἦδη ἀπέδειξα ἐν Σελ. 6, ὅτι οἱ Γραικοὶ δὲν εἶναι ἄμοιροι γλωσσῶν, ὡς ἀναρμόσως ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς τὸ ἐπίθετον τοῦτο ὁ κύριος συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς· οὔτε, διότι ἐπισκέπτονται συχνότερα τὸν κυβερνήτῳ οἱ Φράγκοι, πρέπει νὰ συμπεράνηται ὅτι εἶναι αὐτοὶ προηγούμενοι, ἀλλ' οὔτε καταδέχονται οἱ Γραικοὶ νὰ ζηλοτυπήσωσιν, καθόλου μὴν ἀδικοῦμενοι κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὸν Ἀρχηγόν, ἀλλὰ μάλισα εὐχαριστοῦμενοι ὅτι εἰς τίποτε δὲν εἶναι δεύτεροι ἄλλων, πλησίον τῶν Ἀρχηγῶν. — Εἰς τὴν αὐτὴν Περίοδ. λέγει „ἐφέτος μάλισα, ἐπειδὴ ἔτυχεν νὰ ἔχῃ ἡ Εὐρώπη μεγάλην χρεῖαν γεννημάτων, καὶ ἦλθαν

εἰς τοὺς Φράγκους μεγάλαι παραγγελίαι (Commissioni),
 ἐφάνη ὅτι ὅλον τὸ ἐμπόριον τῶν σιταρίων ἐγίνεν ἀπὸ αὐ-
 τούς. — Οἱ σοφοὶ Κριτικοὶ δὲν βλέπουσιν ἐπιπολαίως τὰ
 πράγματα, καὶ μένοι οἱ ἐπιπόλαιοι ἀνεξετάτως τὰ θαυμά-
 ζουσιν. Ὁ κριτικὸς τῆς καταστάσεως τῆς Ὀδεσσης, ἂν ἐρευ-
 νοῦσε τὰ πράγματα ἀκριβέστερον, ἤθελε μάθει, ὅτι τὸ ἐμ-
 πόριον διατηρεῖται ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς, διότι αὐτοὶ πρὸ πάν-
 των μετέρχονται αὐτὸ ἐπιμελῶς καὶ ἐπικερδῶς, εἰς μὲν τὰ
 ἔσω τοῦ Βασιλείου, κάμνοντες διαφόρους σκοπήσεις
 (Σπεκουλατζιόνας), ἐμπορευόμενοι καὶ τιμῶντες τὰ
 ἐγχώρια προϊόντα, καὶ οὕτω φέροντες κέρδος εἰς τοὺς ἐγ-
 κατοίκους τοῦ ἐσωτερικοῦ Βασιλείου, εἴτα διασώζοντες τὴν
 τιμὴν τῶν προϊόντων εἰς τὴν Ὀδεσσαν, ὅπου τὰ πωλοῦσιν,
 ἂν ἦναι ἡ τιμὴ μεγάλη, καὶ ὅπου ἐπομένως μένει τὸ κέρ-
 δος· εἰς δὲ τὰ ἔξω, φέροντες τὸ πρᾶγμα εἰς Κωνσταντινου-
 πολιν, καὶ ἔπειτα περαιτέρω εἰς Ἰταλίαν, Γαλλίαν, Ἰσπα-
 νίαν, ὅπου συμφέρει, εἰς τρόπον ὅτι τὸ πανταχόθεν ἐπισω-
 ρευόμενον κέρδος, ὡς φερόμενον πάλιν παρὰ τῶν ἐδῶ κα-
 τοίκων, εἶναι κέρδος τῆς πολιτείας. Συνέβη πρὸς τούτοις,
 ὅτι εἰς τὸ διάστημα τούτων τῶν ὀλίγων χρόνων ἀπέκτησαν,
 ὡς πρὸς τὴν χώραν καὶ τὴν ὀλιγοτιᾶ τῶν καίρου, ἄρκετὰ,
 ἢ διὰ τὰ εἶπα καλῆτερα μεγάλου ἀριθμοῦ ἐμπορικῶν πλοίων,
 ἅτινα χρησιμεύουν τὰ μέγιστα εἰς τὸ ἐμπόριον, μάλιστα ὅ-
 ταν πρέπη νὰ πωληθῶσιν αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν εἰς Κωνσταντι-
 νούπολιν, ὅπου ἀποθῆκαι (Μαγαζία) ἐλλείπουν διὰ σιτά-
 ρια. Ἐκτὸς τῶν σιταρίων, ἐνταυτῷ ἐξάγονται τοῦ Βασιλείου
 ἀπὸ τῶν Γραικῶν καὶ πολλότατα ἄλλα εἶδη, καὶ εἰσάγον-
 ται εἰς τὸ Βασίλειον πάλιν ἀπὸ αὐτοὺς πολλότατα τῆς
 Τουρκίας πραγματεῖαι, διὰ τὰς ὁποίας τόσον συνεισφέρουν
 εἰς τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἐδῶ τελωνίου, ὥστε τὰ κατασιχα
 αὐτοῦ φέρουν τὸ ὄνομα τῶν εἰσαγόντων τὰς πραγματείας
 Γραικῶν εἰς τὸ ὄνομα τῶν Οἰκοκυρίων ἐδῶ καίτοι κούντων
 Γραικῶν. Λοιπὸν ἀφ' οὗ τὸ ἐμπόριον τῶν Γραικῶν ἀνθεῖ καὶ
 αὐξάνει, τὰ κέρδη των δὲν ἐλαττοῦνται, ἀλλὰ πληθύνουν
 σὺν τῇ ὑπολήψεϊ των, ἡ ἡσυχία των δὲν ταράττεται, διὰ τὴν
 λοιπὸν νὰ ζηλοτυποῦν; Βέβαια τοῦτο εἶναι προφανεστάτη
 πλάνη τοῦ συγγραφέως τῆς διατριβῆς περὶ Ὀδησινῶν.

Σελ. 7. Δὲν ἐξάβησαν οἱ πικρόγυροι καὶ δεισιδαιμονόγη-

Δύο Γραμματικοὶ ἀνέφεραν ἐν μόνον τεμάχιον τοῦ λόγου τούτου τοῦ Κικέρωνος, ὀνομάζοντες αὐτὸν pro Rege Ptolemaeo · τρίτος ἄλλος, ἀναφέρων αὐτὸν ὁμοίως, τοῦ δίδει τὸ αὐτὸ ὄνομα, τὸ ὅποσον εὐρίσκεται καὶ εἰς τὸ χειρόγραφον τῶν Μεδιολάνων. Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὁ Κικέρων τὸν ἐξεφώνησεν εἰς τὴν βουλὴν, διὰ νὰ τὴν παρακινήσῃ νὰ ἀποκαταστήσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖον τὸν Αὐλητὴν, ὅστις ἐκατέφυγεν εἰς τὴν Ῥώμην. Τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὰ 698 ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης. Τὰ τεμάχια τοῦ λόγου τούτου εἶναι ὀλιγαριθμὰ · εἰς αὐτὰ ἀναγκιᾶσκει τις περιστάσεις τινὰς ἱστορικὰς, καὶ ἄλλοθεν ἤδη πρὸς γνωσμένας, καὶ ἐμπορεῖ νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ὁ Κικέρων ἐπολέμησε μὲ σφοδρότητα ἐναντίον τῆς συνηθείας, τὴν ὅποیان εἶχαν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ πωλῶσιν ἀκριβὰ τὴν προσασίαν καὶ φιλίαντων. Non patiar hanc exaudiri vocem hujus imperii: Ego te nisi das aliquid, hostem, siquid dederis Regem et socium et amicum judicabo.

Οἱ τέσσαρες λόγοι τοῦ Κικέρωνος ὑπὲρ Ἀρχίου, ὑπὲρ Σύλλα, ὑπὲρ Πλαγκίου, καὶ κατὰ Οὐατινίου εἶναι γνωστοί, ἀλλ' εἰς τούτους δὲν εἶχαμεν κἀνὲν ὑπόμνημα ἀρχαῖον. Τὸ παρὰ τοῦ κυρίου Μαῖου ἐκδιδόμενον, νομιζόμενον ὡς ὑπόμνημα τοῦ Ἀσκονίου, εἶναι πλήρες διὰ τὸν πρῶτον τῶν ρηθέντων λόγων, ὅχι ὅμως καὶ διὰ τοὺς ἄλλους.

Δὲν ζητῶ νὰ παραστήσω ποῖον ὄφελος ἐμπορεῖ τις νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ ταύτας τὰς ἀνακαλύψεις διὰ τὴν ἱστορίαν, τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν κατάληψιν τοῦ κειμένου · ἀρκουμαι μόνον νὰ σημειώσω μετὰ τοῦ σοφοῦ ἐκδότου, ὅτι ἀναφέρονται εἰς αὐτάς τινὰ συγγράμματα τοῦ Κικέρωνος, πάντα ἄγνωστα εἰς ἡμᾶς (*), καὶ μαυθάνομεν ἐξ αὐτῶν, ὅτι, ὁ Κ. Κικέρων (Q. Cicero), ἀδελφὸς τοῦ Ὑπάτου (Consul) Κικέρωνος, συνέγραψε τραγωδίας.

Πρὸ πάντων θέλω σημειᾶσαι καὶ ἀντιγράψειν εἰς τὸ περιθώριον ἐν περιέργῳ τεμάχιῳ μιᾶς δημηγορίας τοῦ Κ. Γράκχου (C. Grachus). Οἱ ὑπομνηματιστὴς τῆς ὑπὲρ Σύλλα συνηγορίας τὸ διεφύλαξε, καὶ σοχάζεται ὅτι τὸ ἐμιμήθη ὁ Κικέρων. Τῶντι ὁ Κικέρων ἦτο θαυμαστὴς τοῦ Γράκχου, καὶ

(*) Σελ. 110. Edictum Lucii Racilii Tribuni plebis. — Σελ. 113. Epistola de rebus suis in consulatu gestis ad Pompeium.

ροι, οἵτινες ἐμπόδισαν τοὺς νέους Γραικοὺς ἀπὸ τὸ νὰ παρὶ-
 ζάνωσιν εἰς τὸ θέατρον, ἐπειδὴ ἀπὸ τοὺς γέροντάς μας χά-
 ριτι θεῖα εἶναι τόσου ὀλίγοι οἱ δεισιδαίμονες, ὥς τε δὲν εἰς-
 ακοῦνται καθόλου· ἰδοὺ τὸ καθολικὸν ἐμπόδιον. Πρὸ τῆς
 ἀποκρέω συνωμίλησαν νὰ παραξήσωσιν ἐπὶ σκηνῆς τὸν
 Μέγαν Ἀλέξανδρον εἰς τὰς Ἰνδίας· ἀλλ' εἰς συναρ-
 μογὴν τῶν ὑποκειμένων κατέβαλαν μεγάλους κόπους, μὴν
 εὐρίσκοντες εὐκόλως κατὰ ταύτην, ὡς ἄλλοτε, νέους ἄν-
 δρας, προσφεῖς εἰς τὸ νὰ ὑποκριθῶσι τὰ γυναικεῖα πρόσω-
 πα. Ἐκτὸς τούτου ἔχρειάζετο ἄλλος κόπος, διὰ νὰ εὐρεθῶσι
 τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς ἀγορὰν τῆς εἰς τοιαύτην παρά-
 ζασιν ἀπαιτουμένης λαμπρᾶς στολῆς. Οἱ δὲ νέοι, μὴν ὄντες
 ἱκανοὶ καὶ νὰ καταβάλωσιν ἐξ ἰδίωντων τὰ χρήματα ταῦ-
 τα, παραιτήθησαν ἀπὸ τὸν σκοπόντων. Εὐχῆς ἄξιον ὁμως
 ἦτον νὰ συνεργηθῇ ἀμοιβαίως ἡ παράζασις τοιούτων ἡρωϊ-
 κῶν καὶ σεμνῶν δραμάτων, καὶ νὰ λείπουν ἀπὸ τὸ νὰ βλέ-
 πουν οἱ Ὀδησσινοὶ ἄλλα αἰσχιζα δράματα ὡς τὸ Donna
 te la fà: καὶ τὸ Tre rivali: καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια.

Σελ. 10., Ἀλλὰ θέλει ἀπορήσει τις, ὅταν τοὺς ἴδῃ, πό-
 σον ἐξάβησαν μικρολόγοι καὶ φειδῶλοι εἰς τὴν σύσασιν
 σχολείου, πρὸς συνδρομὴν τοῦ ὁποίου οἱ νῦν ἔφοροι τοῦ
 Σχολείου, μ' ὅλον ὅτι περιέτρεξαν διὰ πολλὰς ἡμέρας, δὲν
 ἐσύναξαν ἀπὸ ὅλους ὁμοῦ τοὺς ἔξω καὶ ἔσω ἐμπορευομέ-
 νους Γραικοὺς εἰμὴ P. 7000 διὰ χρονικὴν συνεισφορὰν κ.τ.λ."

Ἀπορίας ἄξιον εἶναι τῶνόντι, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς δια-
 τριδῆς περὶ Ὀδησσινῶν, πρὸ τοῦ νὰ ἐξετάσῃ καλῆτερα τὰς
 περιστάσεις, καθ' ἃς ἐζητεῖτο ἡ συνδρομή, καὶ τὰς ἄλλας
 βοηθείας, ἃς ἐχορήγησαν εἰς τὴν Σχολήν, θεωρεῖ ταύτην
 τὴν συνεισφορὰν ὡς ἀπὸ φειδωλίαν καὶ μικρολογίαν προερ-
 χομένην. Ἰδοὺ δὲ τὸ ἀληθινὸν αἷτιον κατὰ τὴν ἐμὴν ἰδέαν.
 Κατὰ τὸ 1814 ἐπροβλήθη παρομοίως ἡ σύσασις Ἑλληνικῆς
 σχολῆς. Οἱ ἐδῶ Γραικοὶ συνέδραμον μὲ προθυμίαν, καὶ, ὡς
 πρὸς τὰς τότε περιστάσεις καὶ χρείας τῆς σχολῆς, μὲ γεν-
 ναιότητα. Τὰ ἐδῶ Ἀσφαλιστικὰ συστήματα τὰ παλαιὰ, δη-
 λαδὴ τὸ Γραικο-Ῥωσσικὸν καὶ τὸ τῶν Γραικῶν, συνέδραμον
 παρομοίως.

Ἀλλὰ ποῖαν σύσασιν ἔλαβεν ἢ ποῖαν ὠφέλειαν ἔπρο-

ξένησεν ἕως τοῦ 1816 αὕτη ἡ σχολή; ἀφίνω τὸν εἰρημένον συγγραφέα νὰ τὸ ἐξετάσῃ. Δὲν εἶχαν λοιπὸν αἰτίαν οἱ φιλογενεῖς Γραικοὶ νὰ μετριάσωσι τὴν γενναιότητά των, ἕως οὗ νὰ ἴδωσιν ὅπως οὖν τὰ ἀναγκαιότερα τοῦ σχολείου ἐν βάσει σερεᾷ; Ὅτι τοῦτο εἶναι ἡ ἀληθινὴ αἰτία τῆς ἀργοπορίας των, μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰς ἀκολουθοῦσας πράξεις των. Μόλις ἡγοράσθη ὁ οἶκος τοῦ σχολείου, καί τινες συνεισέφερον πραγματικῶς περισσότερον τοῦ ὑποσχεθέντος· μόλις ἴδαν, ὅτι ζητοῦνται διδάσκαλοι καὶ βιβλία, καὶ εὐθὺς ὅλοι οἱ μέτοχοι Γραικοὶ τοῦ νεοσυζηθέντος Ἀσφαλιστικοῦ Συστήματος τῶν Ἑνωμένων Γραικῶν ὑπεσχέθησαν νὰ δίδωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον τὸ ἐν τρίτον τοῦ κέρδους, καὶ ὅχι ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς χρόνους, ἀλλὰ καθ' ἕκαστον χρόνον· τὸ ὅποιον εἶναι τὸ ἴδιον, ὥς ἂν ὑπόσχοντο ὅλα τὰ κέρδη νὰ ἦναι τοῦ Σχολείου, αἱ δὲ ζημίαι, ἂν καὶ μεγάλαι (ὃ μὴ γένοιτο!), νὰ ἦναι ἐπ' αὐτοὺς, ἀφ' οὗ εὐλόγως ἤμπορεῖ νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι τὰ δύο τρίτα τοῦ κέρδους ἐνὸς χρόνου ἤμποροῦν νὰ ἦναι μικρότερα ἀπὸ τὴν ζημίαν ἐνὸς ἄλλου. Ἐκτὸς τούτων ὑπεσχέθησαν ἐν τόσῳ ἀπὸ τὰς ἐμπορικῶν δουλεύσεις. Μ' ὅλα ταῦτα ἀκόμη δὲν ἐφάνησαν διδάσκαλοι εἰς τὸ Σχολεῖον, ἀλλ' οὔτε κανεὶς μαθητὴς, καὶ τοῦτο ὅχι βέβαια ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν τῶν ἐφόρων τοῦ Σχολείου, ἀλλὰ διότι, ὅπου ἐζήτουν πεπαιδευμένους διδασκάλους, δὲν ἐπέτυχαν ἀκόμη. Ἄς ἔλθωσι λοιπὸν οἱ διδάσκαλοι, ἄς ἀρχίσωσι νὰ διδάξουν, ἄς συναθροισθῶσι μαθηταί, καὶ τότε βέβαια θέλει γενεὴ συνεισφορά μεγαλητέρα. Λοιπὸν ἀφ' εὖ ἐφάνησαν προθυμώτατοι εἰς τὴν σύστασιν τοῦ σχολείου οἱ Ὀδηγησινοὶ, ἀφ' οὗ συνέδραμον πλουσίως καὶ ὑποσχέθησαν καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ συνδράμωσι πλουσιώτερον, ἀφ' οὗ ἴδωσι τῶν πραγμάτων αἰσίαν ἔκβασιν, ἤμποροῦν πλέον νὰ ὀνομασθῶσι μικρολόγοι καὶ φειδωλοί;

Σελ. 12. Ἐδῶ καὶ ἑκάστην γεννῶνται τέκνα εἰς τοὺς ἡμετέρους Γραικοὺς. Ταῦτα ἀνατρεφόμενα χωρὶς Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, ἔπεται ἢ νὰ διαφθείρωσι τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν, ἢ καὶ νὰ τὴν χάσωσιν ὀλοτελῶς, συνειδίζοντα εἰς τὴν τῶν

ἐντοπίων . . . καὶ διὰ τὰ τὸ πληροφορηθῶσιν, ἅς ἐρωτήσουν τὸ Χάρκοβον, Κίοβον κ. τ. λ. . . .

Εἰς τοῦτο ὁμιλεῖ κάλλις, καὶ, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω κακῶν, προξενεῖται ἐν ἄλλο, ὅτι δηλαδὴ διαφθειρομένη ἢ μὴ σπουδαζομένη μητρικὴ γλῶσσα, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ συλλάβῃ τὰς πρώτας καθαρὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων καὶ νὰ τὰς ριζώσῃ εἰς τὸν νοῦν του, ἀποκατασταίνει δυσκολωτάτην τὴν ἐντελὴ μάθησιν τῆς τοπικῆς γλώσσης, οἷον τῆς Ῥωσικῆς ἢ ἄλλης τινός.

Ὅτι ἡ διαφθορὰ τῆς γλώσσης ἐγένετο φεῦ! μεγαλητέρα μετὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ παροικούντων Γραικῶν, καὶ μεγίστη, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Ἰωνίους νήσους, εἶναι γνωστὸν σχεδὸν εἰς ὅλους. Ὅτι δὲ χάνεται ἡ γλῶσσα, ἡμποροῦσεν ὁ συγγραφεὺς νὰ φέρῃ εἰς ἀπόδειξιν παρὰ τὰς παλαιὰς ἀποικίας καλῆτερα τὰς νεωτέρας, οἷον Ταϊγάν, Θεοδοσίαν, Χερσῶναν, Νικολαούπολιν καὶ ἄλλας, ὅπου βλέπει τις πολλοὺς νέους Γραικοὺς, ἄλλους μὲν ἀγνοοῦντας διόλου τὴν μητρικὴν, ἄλλους δὲ ὀλίγον καταλαμβάνοντας, πολλὰς δὲ ἑλληνίδας, τῶν ὁποίων ἡ ἀγνοία τῆς ἀπλοῆς ἑλληνικῆς θέλει συνεισφέρει πολλὰ εἰς τὸ νὰ τὴν ἀμελήσωσι καὶ οἱ υἱοὶ τῶν· καὶ αὕτη ἡ Ὁδέσσα, ἣτις καταγέμεται ἀπὸ παλαιούς καὶ νεοερχομένους Γραικοὺς, ἀρχισεν ἤδη νὰ πάσχῃ μικρόν τι τῶν τοιούτων κακῶν· ἂν τοῦτο προχωρήσῃ, ὡς ἀλλαχοῦ, δὲν ἤξεύρω ποίαν δόξαν θέλει λάβει ἀπὸ τοῦς μεταγενεστέρους ἢ μνήμη τῶν ἐδῶ πρωτοκατοικησάντων· ἀλλὰ χάρις εἰς τοὺς φιλοτίμους Ὀδησσινοὺς· διότι, διὰ νὰ προλάβωσι τὸ ὅποιον ἔπαθαν αἱ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι κακὸν, ἐφρόντισαν νὰ συσῆλθωσι σχολεῖον, ὅπου πρὸς τοῖς ἄλλοις θέλει διδάσκεσθαι καὶ ἡ ἀπλὴ γλῶσσα, καὶ οὕτως, ὅχι μόνον δὲν θέλει παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ ὁμιλῇται, ἀλλὰ θέλει ὁμιλεῖσθαι καὶ καθαρῶς, διότι σπουδάζεται.

Σελ. 13. „Κάνεις ἐκ τῶν ἐδῶ Γραικῶν δὲν φαίνεται ὅτι ἤλθε μὲ κεφάλαια χρηματικὰ, ἀλλ' ὅλοι σχεδὸν ἐκ τοῦ μηδενὸς εἰς ὀλίγου καιροῦ διάσημα ἀποκτήσατε θησαυρούς“.

Μόνον εἰς τὸν Ἱστοριογράφον μας φαίνεται ὅτι κἀνεῖς δὲν ἦλθεν ἐδῶ μὲ κεφάλαια χρηματικά· διότι ὅλοι οἱ Ὀδηγησι-
νοὶ τὸ ἠξεύρουσιν, ὅτι οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν ἦλθαν μὲ
κεφάλαια μικρότερα ἢ μεγαλύτερα κατὰ τὴν κατὰ καιρὸν
τιμὴν τῶν Τουρκικῶν καὶ Ῥωσικῶν νομισμάτων. Ἄν αὐξή-
σαν ὅμως τινῶν ὑπὲρ πολὺ, δὲν ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου
ὅτι ὅλοι σχεδὸν δὲν ἔφεραν καθόλου· καὶ διὰ τὰ βεβαιω-
θῆναι περὶ τούτου ὁ συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς ἢ ἄλλοις, ὡς
ἐξετάσῃ εἰς ὁδέσσαν καλῆτερα. Ἀλλ' οὔτε εἶναι θαῦμα τὸ
ὅτι τὰ αὐξήσαν τόσον· διότι εἰς κάθε τόπον ἤθελαν κά-
μει ἴσως τὸ αὐτὸ ὑπὸ εὐνομούμενης Διοικήσεως ἀνθρώποι
ἄσκητοι, ἐμπορικοὶ, καὶ μάλιστα ἀπέχοντες τῆς πολυτελείας.
Ἀληθινὰ εὐρίσκονται καί τινες, οἵτινες εἰς ὀλιγώτατον και-
ρὸν ἀπέκτησαν πολλὰ πλούτη· πλὴν τοιαῦται περιστάσεις
δὲν ἐμφαίνουσιν εἰς γενικὰς παρατηρήσεις, διότι ὀλίγοι ἄ-
λλοι εἰς ὀλιγώτερον καιρὸν ἔχασαν καὶ ὅσα ἔφεραν. Περὶ του-
του καὶ περὶ τοῦ ὅτι ἔφεραν πολλοὶ κεφάλαια, ἐξετασθή-
τωσαν τινὲς τῶν Ἡωσαντινουπολιτῶν, οἵτινες ἦσαν σύν-
τροφοὶ των.

Σελ. 14. „Μὲ τοιαῦτα μέσα βέβαια τὸ γένος
διορθώνεται, καὶ ἡ κακοήθεια ἐκριζώνεται, ἡ ὀ-
ποία ἔγινεν εἰς ἡμᾶς τόσον κοινὴ ὥς τε κ. τ. λ.
. . . . Δὲν τολμῶ νὰ ἀπαριθμήσω ἐγὼ τὰ ἐλατ-
τώματά μας, ἀρκοῦμαι μόνον νὰ σημειώσω τοὺς ἀ-
ναγνώσας εἰς τινῶν Ἀγγλῶν μάλιστα ἱστορίας καὶ
περιηγήσεις τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἴδωσι τὸν χα-
ρακτήρα τῶν νῦν Ἑλλήνων. Ἐκεῖ θέλουν ἰδεῖ τὴν
ἐξεϊκόνισιν τῶν ἡθῶν μας μὲ χρώματα ὅσον σκο-
τεινὰ καὶ λυπηρὰ, τόσον ὅμως ἀληθινὰ καὶ ἀ-
ναντιρρήτα“.

Ἀληθέστατον εἶναι, ὅτι διὰ τῆς παιδείας καὶ τὸ γένος
καὶ τὰ ἡθῶν διορθώνονται, καὶ τῆς διορθώσεως ταύτης
χρεῖαν ἔχουσιν οἱ Γραικοὶ περισσότερον τῶν ἄλλων ἐθνῶν

τῆς Εὐρώπης, ἐπειδὴ ἐκ τῶν περιστάσεων ἐξερίθησαν καὶ τῶν πρὸς τὴν παιδείαν μέσων, καὶ ἐπομένως τὰ ἥθη των δὲν εἶναι ὡς τῶν ἄλλων ἐθνῶν· δὲν εἶναι ὅμως βέβαια ἡ κακοῦθεια τόσον κοινὴ, τουτέστι γενικὴ, οἷαν ὁ συγγραφεὺς τὴν περιγράφει. Αὐτὸς δὲν τολμᾷ νὰ ἀπαριθμῇ τὰ ἐλαττώματα τῶν Γραικῶν, ἔπειτα τολμᾷ νὰ τὰ ἐπικυρώσῃ καὶ τὰ βεβαιώσῃ τοιαῦτα, ὡς οἱ ξένοι τὰ ἰσοροῦσιν, λέγων τὸ, ὅσον σκοτεινὰ καὶ λυπηρὰ, τόσον ὅμως ἀληθινὰ καὶ ἀναντίρρητα; Ἐφερὲν ὡς καθρέπτην τῆς κακοῦθειας μας τὰς ἰσορίας τινῶν ἄλλων συγγραφέων Ἀγγλων, οἵτινες, ἢ μόλις ἀμυδρὰν ἔχοντες ἰδέαν τῆς ἀπλῆς μας γλώσσης, τὸ κάλλιστον ὄργανον πρὸς γνῶσιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἠθῶν τοῦ ἔθνους, ἢ ἀπὸ ἄλλας αἰτίας κατεφερόμενοι καὶ αὐτοὶ, ἔγραψαν πολλάκις τὰ μύρια καθ' ἡμῶν· ἀμμὴ δὲν ἔπρεπεν ἀρά γε νὰ φέρῃ καὶ πολλὰς ἄλλας μαρτυρίας πάλιν ἄλλοθεν πρὸς ἀναίρεσιν τῶν τοιούτων χιμαίρων, ἂν δὲν ἤθελε τὰς τοῦ σεβασμίου μας Κοραΐ· ἢ δὲν ἄφινε καὶ ἄνδρας φιλοσόφους καὶ εἰδήμονας τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος νὰ κρίνωσι τοὺς ἀντιφερομένους τοῦτους περὶ τῶν ἠθῶν τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ συνηγορήσῃ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς συκοφαντίας τῶν πρώτων, λέγων μὲ ἄκραν τόλμην καὶ ἀσυλλογισίαν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον, „Ἐκεῖ θέλουν ἰδεῖ τὴν ἐξεικόνισιν τῶν ἠθῶν μας μὲ χρώματα ὅσον σκοτεινὰ καὶ λυπηρὰ, τόσον ὅμως ἀληθινὰ καὶ ἀναντίρρητα“;

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀληθὴς κατάστασις τῶν κατοίκων τῆς Ὀδεσσης Γραικῶν, καὶ προβλέπω ὅτι θέλει αὐξήσῃ ὁ ὑπὲρ τῶν καλῶν ἐνθερμος ζήλος των, καὶ εἴθε! Διὸ παρακαλῶ τοὺς μὲν ὁμογενεῖς νὰ μὴ λυπῶνται διὰ τὰ περὶ τῶν Ὀδησσινοῦ ἐλαττώματα, τὰ ὅποια περιγράφει ἡ διατριβὴ τοῦ Ὀδηστινοῦ, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουσιν· οἱ δὲ ἄλλογενεῖς, ἂν ἔδωκαν πίσιν εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἐσημείωσαν, ἄς τὰ ἔξαλείψουν.

Ἐγγραφα ἐν Ὀδησσῷ κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1817.

δὲν εἶναι ὁ μόνος τῶν ἀρχαίων ὅς τις ἐπαίνεσε τὴν εὐγλωτ-
τίαν του. Τὸ τεμάχιον τοῦτο εἶναι ὕφους εὐγενικοῦ καὶ ὕ-
ψηλοῦ (*).

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπομνήματος εἰς τὸν ὑπὲρ Πλαγκίου
(Plancius) λόγον, εἶναι ὁ λόγος περὶ τῶν Λατίνων Ἑορ-
τῶν. Αὕτη ἡ ἀρχαία τελετὴ ἱσορεῖται ὅτι ἐγίνετο ἐκ πα-
λαιωτάτων χρόνων, ἐορταζομένη ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἀλβανοῦ,
πρωτίστου τόπου τῆς θρησκείας τῶν ἀποικίων τῆς Μακρᾶς
Ἀλδης. Ἡ πολιτικὴ τῶν Ῥωμαίων ἔκαμεν αὐτὰς νὰ ἐπι-
θυμήσωσιν, ὅχι μόνον νὰ μεθέξωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ γίνωσιν
ἀρχηγοὶ τῆς τελετῆς ταύτης. Ταρκύνιος ὁ Σουπέρβος ἐπλή-
ρωσε τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀνακαινίσας τὸ ἀρχαῖον τοῦτο κα-
τάστημα, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἴσως παραμεληθῇ. Δὲν ἐκτείνομαι
εἰς τὴν παραιτέρω ἐξιζόρησιν τῶν θρησκευτικῶν τούτων
ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσιν ἐν τῶν ἀξιολογωτέρων με-
ρῶν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τοῦ Λατίου. Ἀρκούμαι νὰ φανερώ-
σω, ὅτι ὁ νέος ὑπομνηματιστής, ἐπιφέρων τινὰς ἄλλας συμ-
φώνους μαρτυρίας, μᾶς διδάσκει ὅτι τὸ παιγνίδιον Αἰώρα
(Γαλ. Escarpolète, Λατ. Oscillatio, ἡ κοινῶς Κούνια) ἀποτε-
λοῦσε οὐσιῶδες μέρος τῶν τελετῶν τούτων. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδι-
δαν εἰς τὴν γυμνασίαν ταύτην ιδέας μυσηριώδεις, τόσον διε-
σπαρμέναι εἰς τὸν κόσμον, ὥστε τὰς ἀπαντὰς τις εἰς τὰς θρη-
σκευτικὰς πράξεις τῶν Ἑλλήνων, τῶν Λατίνων καὶ αὐτῶν τῶν
Ἀσιανῶν. Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεύς, ὁμιλῶν πολλὰ ἐκτε-
ταμένως περὶ τῶν Λατίνων Ἑορτῶν, λέγει ὅτι τεσσαράκον-
τα ἐπτὰ πόλεις μετεῖχον αὐτῶν, καὶ ὅτι πᾶσα πόλις συνεισ-
έφερε κατὰ πρὸς ἐορτασμὸν αὐτῶν. Εἶναι γνωστὸν προσέτι ὅτι,
μετὰ τὰς ἰδιαιτέρας προσφορὰς, ἐγίνετο καὶ μία ἄλλη θυ-
σία κοινῶς ἐκ μέρους ὅλων τῶν μελῶν τῆς συμμαχίας, συν-
ισαμένη εἰς ἓνα λευκὸν ταῦρον ἐκ τοῦ τόσον ἀραίον καὶ τό-
σον περιφήμου εἶδους ἐκείνων, οἵτινες ἔδωκαν εἰς τὰς ὅχ-

(*) Si vellem apud vos verba facere et a vobis postulare, cum genere summo ortus essem, et cum fratrem propter vos amissem, nec quisquam de P. Africani et Tiberii Gracchi familia nisi ego et puer resteremus, ut pateremini hoc tempore me quiescere, ne a stirpe genus nostrum interiret, et uti aliqua propago generis nostri reliqua esset; haud scio an lubentibus a vobis impetrassem.

θας τοῦ Κλιτοῦμνου. Τὸ κρέας τοῦ θύματος τούτου ἐδιὰ-
μοιράζετο μὲ θρησκευτικὴν ἀκρίβειαν εἰς ἑκάστην τῶν εἰς
τὴν θυσίαν συντρεχουσῶν πόλεων. Μετὰ τὴν ἔκθεσιν ταύ-
την προτείνω μικράν τινα μεταβολὴν εἰς τὸ τοῦ νέου ὑπο-
μνηματισμοῦ κείμενον, τὸ παρὰ τοῦ κυρίου Μαΐου τύποις
ἐκδοθὲν, καὶ τολμῶ νὰ εἶπω, ὅτι ὁ σοφὸς οὗτος δὲν ἑκα-
τάλαβε καλὰ τὴν ὁποίαν φράσιν ἐδῶ μεταγράψω. *Feriarum
Latinarum sacrificio solebat hoc observari, ut hostia et ci-
vitates adjacentes portiunculas carnis acciperent ex Albano
monte secundum veterem superstitionem.* Προβάλλω τὴν ἀ-
νάγνωσιν *ut hostiae civitates etc.* ἀ. διότι ὁ σύνδεσμος *et*
ἐπηρεστέθη παρὰ τοῦ ἐκδότου, ὅστις τὸ φανερόν τιτυόνων
αὐτὸν μὲ χαρακτῆρας Ἰταλικούς· β. διότι δὲν εἶναι λόγος
περὶ τῆς πόλεως Ὀσίας καὶ περὶ τῶν παρακειμένων πόλεων,
ὡς ἐσοχάσθη ὁ κύριος Μαῖος· ἐπειδὴ ἡ πόλις αὕτη, ἀποι-
κία οὐσα τῆς Ῥώμης, καὶ ὄχι τῆς Ἀλβης, δὲν εἶχε κἀνὲν
δικαίωμα εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀλβανοῦ ὄρους θυσίαν. Μὲ φαίνεται
λοιπὸν προφανές, ὅτι εἶναι λόγος ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ περὶ
τῶν μεριδίων τοῦ θύματος (*hostiae carnis portiunculas*),
τῶν διανεμομένων εἰς τὰς πλησίον πόλεις τοῦ Ἀλβανοῦ ὄ-
ρους. Ἡ διόρθωσις αὕτη διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ κυρίου
Μαΐου ἐκ μόνης παραδρομῆς.

Αὐτὸ τοῦτο τὸ χωρίον, μὲ φαίνεται, ἐμπορεῖ νὰ μᾶς
κάμῃ νὰ ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι ὁ Ἀσκόνιος εἶναι ὁ συγγρα-
φεὺς τοῦ ὑπομνήματος τούτου. Ἐπειδὴ πῶς ἤμποροῦσε νὰ
ὀνομάσῃ τὰς Λατίνας Ἑορτὰς *veterem superstitionem*, καθ'
ὃν καιρὸν ἡ τελετὴ αὕτη ἦτον ἀκόμη τόσον ἀναγκαίᾳ καὶ
τόσον σεπτῇ, ὥστε ὁ Αὐτοκράτωρ ἠθέλησε νὰ ἦναι προε-
σῶτες αὐτῆς οἱ γαμβροῖτου; (*Dio Cass. LX. 5*). Πολὺ ἀ-
πέχω ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρήσω τὴν εἰκασίαν μου ταύτην ὡς δια-
λυτικὴν τῆς ἀμφιβολίας· ἠθέλησα μόνον νὰ τὴν σημειώσω,
πειθόμενος εἰς τὴν ψῆφον τῶν σοφῶν.

Ὁ κύριος Μαῖος ἐξερεύνησε τὰ εἰς τὴν Ἀμβροσιανὴν βί-
β' ἰοθήκην εὕρισκόμενα πολυάριθμα χειρόγραφα τοῦ Κικέρω-
νος. Εἰς κἀνὲν ἐξ αὐτῶν δὲν ἀπάντησε τεμάχια ἀνέκδοτα·
ἀλλ' εἰς ἐνὸς χειρογράφου τοῦ δεκάτου αἰῶνος τὸ περιθώριον
ἡῦρε σχόλια εἰς τὸν κατὰ Κατιλίνα τέταρτον λόγον, ὁμοίως

καὶ εἰς τοὺς λόγους ὑπὲρ Μαρκέλλου (*), Λιγαρίου καὶ Δεϊοτάρου (Deiotarus). Αὗται αἱ σημειώσεις τὸν φαίνονται ἀπόσπασμα ὑπομνήματός τινος τοῦ Ἀσκονίου. Ἐνόμισεν ὅτι ἐγνώρισε τὸ ὕψος του, καὶ τὰς ἐξέδωκε μετὰ τὰ ἀποσπάσματα τοῦ κατὰ Οὐατινίου (Vatinius) λόγου. Ὁμοίως ἐξέδωκε μίαν ὑπόθεσιν τῶν καθηκόντων τοῦ Κικέρωνος, τὴν ὁποίαν ἤϋρεν εἰς ἓν χειρόγραφον τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος. Ἐνας πίναξ χαλκογραφημένος, ὅς τις εἶναι εἰς τὸ τέλος τοῦ τόμου τούτου, παριστάνει τοὺς χαρακτῆρας τῶν διαφορῶν τούτων χειρογράφων.

Συγγράμματα τοῦ Κορνηλίου Φρόντωνος (Cornelius Fronton) (**).

Ἀφ' οὗ ἤϋρεν ὁ κύριος Μάϊος τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Κικέρωνος, εἶχε μόνος αὐτὸς τὴν εὐτυχίαν καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ ἐν μεγάλῳ μέρει τῶν ποιημάτων τινός, ὅς τις, κατὰ τινα συγγραφία τοῦ τρίτου αἰῶνος, ἦτον ἡ ἄλλη τιμὴ τῆς Ῥωμαϊκῆς Εὐγλωττίας (***). Τρώντι εἶναι ἐν φαινόμενον γραμματικὴν ἢ ἐκδοσὶς δύο τόμων, περιεχόντων τὰ συγγράμματα ἐνὸς συγγραφείως τοῦ τρίτου αἰῶνος, τοῦ ὁποίου δὲν ἐσώζετο σχεδὸν τίποτε, καὶ τοῦ ὁποίου ὅλη ἡ φήμη ἐπεριωρίζετο εἰς τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ ἐξάθῃ διδάσκαλος τοῦ σοφοῦ Μάρκου Αὐρηλίου. Ὁ Αὐτοκράτωρ οὗτος μαρτυρεῖ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ, ὅτι ὁ Φρόντων ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ἄτοπα τῆς τυραννίας. Τὰ συγγράμματα τοῦ Φρόντωνος ἦσαν πολλώτατα, τὰ προτερήματά του ποικιλώτα-

(*) Ὁ κύριος Μάϊος σημειώνει, ὅτι τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, ἂν εἶναι τὸσον παλαιόν, καθὼς αὐτὸς εὐχάζεται, μᾶς δίδει ἐν μεγάλῳ ἐπιχειρήματι κατὰ τῆς γνώμης τοῦ ἐνδύξου Οὐολφίου, ὅς τις ἠθέλησεν νὰ δεῖξῃ, ὅτι ὁ ὑπὲρ Μαρκέλλου λόγος δὲν ἦτο τοῦ Κικέρωνος. Πολλοὶ σοφοὶ Γερμανοὶ ἐπολέμησαν ταύτην τὴν ἰδέαν τοῦ Οὐολφίου.

(**) M. Cornelii Frontonis opera inedita cum epistolis item ineditis Antonini Pii, M. Aurelii, L. Veri et Appiani, nec non aliorum veterum fragmenta, invenit et commentario proevio notisque illustravit Angelus Malus, Bibl. Ambros. a Ling. Orient. — Mediolani 1815. 8. 2. Vol. pag. CXII et 566.

(***) Eumen. Panegy. Constant. cap. 14. Itaque Fronto Romanæ eloquentiæ non secundum sed alterum decus.

τα, καὶ ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ κυρίου Μαΐου μαυθάνομεν νὰ τὰ τιμῶμεν κατ' ἀξίαν. Ἦτο ῥήτωρ, φιλόσοφος, γραμματικὸς, ἱστορικὸς, καὶ ἔγραφε Λατινισί καὶ Ἑλληνισί. Μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Φρόντωνος εὐρίσκονται τινὰ τοῦ Ἀντωνίνου Πίου, τοῦ Μάρκου Αὐρήλιου, τοῦ Λουκίου Οὐέρου (Verns), τὰ ὅποια δὲν εἶναι ὀλιγώτερον περίεργα.

Ὁ κύριος Μαῖος τάττει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πονήματός του ἓνα προεισδιώδη λόγον περὶ τῶν παρ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενων συγγραμμάτων, τοῦ ὁποίου ἰδοὺ ἡ ἐπιτομή.

Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Φρόντωνος καὶ τῶν τριῶν Αὐτοκρατόρων περιέχονται εἰς ἓν χειρόγραφον παλίμψησον τῆς Ἀμβροσιανῆς Βιβλιοθήκης. Ἡ γραφὴ ἐσθύσθη, καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ἐγράφησαν αἱ πράξεις τῆς ἐν Χαλκιδόνι Συνόδου. Εἰς πολλωτάτας σελίδας ἡ πρώτη γραφὴ δὲν ἔμπορεῖ πλέον νὰ ἀναγνωσθῇ, ἥτις φαίνεται ὅτι εἶναι τοῦ τετάρτου αἰῶνος. Αἱ φράσεις χωρίζονται ἐν αὐτῷ μὲ μίαν σιγμὴν, τὸ ὅπ' τὸν δὲν κάμνει ὑποπτον τὴν ἀρχαιότητάτου, διότι ὁ Εὐκέρων καὶ ὁ Σένεκας ἤδη ὀμιλοῦσι περὶ τῆς σίξεως.

Ὁ Μ. Κορνήλιος Φρόντων δὲν ἦτον Ἰταλὸς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν Ἀφρικῇ Κίρτης. Ἡ πατρίστου ἦτον ἤδη γνωστὴ ἔκτινος ῥήτεως τοῦ Μινουκίου Φέλικος (Minucius Felix). Τινὲς ὁμῶς συγγρηφεῖς Γαλάται διίσχυρίζοντο, ὅτι ἐγεννήθη ἐν Ἀκουτανίᾳ (Aquitania). Βαῦλος καὶ Τираδόσκις (Bayle et Tiraboschi) ἀναίρεσαν τὴν γνώμην ταύτην, καὶ τῶρα ἡ μαρτυρία τοῦ Φρόντωνος τὴν ἐξυθενεῖ ἐξ ὁλοκλήρου. Αἱ μαθήσεις ἐτιμῶντο εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Φρόντωνος, ἥτις ἦτον ἡ καθέδρα τῶν βασιλείων τῆς Νουμιδίας, καὶ πολλοὶ τούτων τῶν ἡγεμένων τὰς ἀνεξωπύρηνσαν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὰς ἐκαλλιέργησαν. Ὁ Φρόντων φαίνεται, ὅτι ἐγεννήθη ἐπὶ Δομιτιανοῦ ἢ ἐπὶ Νερούα (Nerva). ἦτον ὁ πρῶτος ῥήτωρ τῆς Ῥώμης ἐπὶ Ἀδριανοῦ. Ἐδιωρίσθη νὰ διδάσκῃ τὴν Ῥωμαϊκὴν εὐγλωττίαν τὸν Μάρκον Αὐρήλιον καὶ τὸν Λούκιον Οὐῆρην, καὶ οἱ σεβαστοὶ μαθηταὶ του εἶχαν δι' αὐτὸν τὰ πλέον εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης. Ὁ Ἀντωνῖνος Πίος τὸν ἀντήμειψε διὰ τὴν φιλοπονίαν καὶ ἀρετὴν του, χειροτονῶν αὐτὸν Ὑπατον. Δύσκολον εἶναι νὰ διορίσῃ τις τὸ ἔτος, καθ' ὃ ἔλαβε τοῦτο τὸ ἀξίωμα, διότι δὲν ἐχρημάτισε τέλειος Ὑπατος, ἀλλὰ ὑποκαθεσῶς Ὑπατος (con-

sul subrogé). Ἀναγινώσκομεν εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φρόντωνος πρὸς τὸν Μάρκον Αὐρήλιον, ὅτι ἦτον ἐν ἀξιώματι, ὅταν ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἦτεν εἴκοσι δύο ἔτων· καὶ εἰς ἄλλην, ὅτι ἡ ὑπατεία του ἐτελείονε τὴν 31. Αὐγούστου. Ἀρχιτεν ἄρα τὴν 1. Ἰουλίου, διότι οἱ ὑποκαθεσῶτες Ὑπατοι εἶχαν τὸ ἀξίωμα τῆς ὑπατείας διὰ δύο μῆνας, καὶ μία ἀληθινῆς μαρτυρία τοῦ Αὐσονίου μᾶς βέβαιόνει, ὅτι ἡ ὑπατεία τοῦ Φρόντωνος τόσον μόνον διήρκεσε χρόνον. Μᾶς εἶναι γνωστὸν προσέτι ἀπὸ τὸν Καπιτολίον, ὅτι ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἐγεννήθη τὴν 26. Ἀπριλλίου τοῦ ἔτους τῆς Ῥώμης 874. καὶ ἐντεῦθεν ὁ κύριος Μαῖος συνάγει πόρισμα, ὅτι ὁ Φρόντων ἦτον Ὑπατος ἐν ἔτει 895 ἢ ἐν ἔτει 896. Αὕτη ἡ δευτέρα ἐπισημή, ἐν ἣ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος ἐγένετο τοὺς εἴκοσι δύο χρόνους, φαίνεται εἰς τὸν κύριον Μαῖον ὅτι συμβεβῆκεται καλῆτερα μὲ τὰς ἐκφράσεις τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Φρόντωνος. Αὕτη ἡ ἐξερεύνησις διεσθύνει, διὰ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φρόντωνος, τὴν γνώμην τῶν σοφῶν, οἵτινες ἔτατταν τὴν ὑπατείαν του ἐπὶ Τραϊανοῦ ἢ Μάρκου Αὐρηλίου. Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς, ἄλλος παιδαγωγὸς τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, ἐχρημάτισεν ἕνας ἐκ τῶν τελείων Ὑπάτων τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν ὁ Φρόντων ἐξῆλθῃ ὑποκαθεσῶς Ὑπατος. Τὸ φιλάσθενον τοῦ Φρόντωνος τὸν ἐμπόδισε νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἀξίαν τοῦ Ἀνθυπάτου, ἐκβαίνων ἀπὸ τὴν ὑπατείαν.

Ἡ γυνὴ τοῦ Φρόντωνος ἀνομάζετο Γρατία (Gratia), ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε μόνον θυγατέρα, καὶ ὅλαι τοῦ ἀπέθαναν, ἐξαιρουμένης μιᾶς κόνης, ἣτις φαίνεται ὅτι εἶχε τὸ ὄνομα τῆς μητρός της, καὶ ὅχι τὸ τῆς Κορνελίας οὔτε τὸ τῆς Αουφιδίας, τὰ ὁποῖα δίδουσιν εἰς αὐτὴν ὁ Ὀλιβιέρης καὶ Ἀντ. Αὐγουστίνος. Ὑπανδρεύθη δὲ τὸν Αουφίδιον Οὐίκορτινον, φίλον καὶ μαθητὴν τοῦ πατρός της.

Περὶ δὲ τῆς παιδείας τούτου τοῦ ῥήτορος, ὅστις ἐξῆλθῃ τόσον περίφημος, ὥς τε ἔφθασε νὰ κάμῃ ἐν εἶδος αἰρέσεως φερούσης τὸ ὄνομά του, ὁ κύριος Μαῖος λέγει, ὅτι εἶχε πρόνυμα ἐνδεικνύον τὴν ἀληθινὴν εὐγλωττίαν· ὅτι ἡ ῥητορικὴ του ἦτο πειθήνιος καὶ οἰκεία εἰς ὅλα τὰ γένη· ὅτι εἶχεν εὐγενικοὺς σοχασμοὺς καὶ ἐκεῖνο τὸ μέγα γεννητικόν, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τοὺς Ἀφρικανούς. Φαίνεται ὅτι ἐκοπίαζε κατὰ συνέχειαν πρὸς καλλιέργειαν τοῦ πνεύματός του.